

**Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny
w Kaliszu**

OCENA STANU SANITARNEGO I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA POWIATU KALISKIEGO

Stan na dzień 31 grudnia 2022 roku

Kalisz, styczeń 2023 r.

Spis treści

WSTĘP.....	4
I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHOROÓB ZAKAŻNYCH.....	6
1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych	6
1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych	7
1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe	10
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby	12
1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego	14
1.2.4. Zachorowania na grypę	15
1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce.....	16
1.4. Realizacja szczepień ochronnych.....	17
1.5. Podsumowanie	17
1.6. Wnioski.....	18
II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA.....	19
2.1. Ocena jakości wody	23
2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m ³ /d	34
2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m ³ /d	34
2.4. Wodociągi o produkcji <100m ³ /d	35
2.5. Podsumowanie	39
III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ	
I KĄPIELISK	40
3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej	40
3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę.....	40
3.3. Hotele.....	41
3.4. Motele	41
3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe.....	41
3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne.....	41
3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria	42
3.8. Ustępy publiczne.....	42
3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych	43
3.10. Kąpieliska.....	43
3.11. Hałas komunalny.....	44
3.12. Interwencje.....	44
3.13. Inne obiekty.....	45
3.14. Podsumowanie	45
IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ	46
4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem.....	46
4.2. Zakłady leczenia zamkniętego	47
4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali	47
4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali	55
4.2.3. Zaopatrzenie w wodę.....	55
4.2.4. Odprowadzanie ścieków.....	57
4.2.5. Dezynfekcja.....	58
4.2.6. Stacja przygotowania łóżek	58
4.2.7. Sterylizacja	58
4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów	59
4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną.....	61
4.2.10. Żywnienie pacjentów w szpitalach.....	62
4.3. Zakłady Lecznictwa AmbulATORYJNEGO	63
4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	63
4.3.2. Postępowanie z odpadami medycznymi.....	63
4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	63
4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego	64
4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych.....	64
4.4. Praktyki lekarskie.....	64

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną	64
4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi	64
4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku	64
4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk	64
4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych	64
4.5. Praktyki pielęgniarskie	64
4.6. Podsumowanie	64
V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY	65
5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego	65
5.1.1. Struktura zatrudnienia	65
5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia	65
5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru	66
5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy	67
5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki	68
5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy	68
5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	69
5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi	69
5.2. Choroby zawodowe	70
5.3. Podsumowanie	70
VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH	72
6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi	72
6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków	72
6.3. Wodociągi i kanalizacja	73
6.4. Sale gimnastyczne	73
6.5. Meble szkolne	73
6.6. Rozkłady zajęć szkolnych	73
6.7. Dożywianie w szkołach	74
6.8. Opieka medyczna	74
6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi	74
6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży	74
6.11. Podsumowanie	75
VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA	75
7.1. Zakres nadzoru sanitarnego	75
7.2. Stan sanitarny obiektów w 2022 roku	76
7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów	76
7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności	77
7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych	77
7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF	77
7.7. Ocena sposobu żywienia	79
7.8. Podsumowanie	79
VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA	80
Podsumowanie	85
IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY	86
X. WNIOSKI	89

WSTĘP

GLÓWNY CEL DZIAŁALNOŚCI POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

Głównym celem działalności Powiatowej Stacji Sanitarно-Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2022 było promowanie zdrowego stylu życia, nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia oraz bezpieczeństwem zdrowotnym wody, zapobieganie powstawaniu chorób i zaburzeń zdrowia, w tym chorób zakaźnych, nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy, a zwłaszcza zapobieganie powstawaniu chorób zawodowych, i innych chorób związanych z warunkami pracy, poprzez sprawowanie zapobiegawczego i bieżącego nadzoru sanitarnego z zakresu zdrowia publicznego oraz prowadzenie działalności przeciwepidemicznej. Kontynuowano również zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19.

GLÓWNE KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEJ STACJI SANITARNO-EPIDEMIOLOGICZNEJ w KALISZU

1. Prowadzenie szeregu działań związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19 na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej.
2. Prowadzenie nadzoru nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawowanie nadzoru nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.
5. Wzmożenie nadzoru nad produktami wprowadzonymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywanie analiz mikrobiologicznych próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Zapobieganie powstawaniu chorób zakaźnych poprzez sprawowanie bieżącego nadzoru sanitarnego nad obiektami użyteczności publicznej.

9. Prowadzenie nadzoru nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałanie narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawowanie nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych, substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorami narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawowanie nadzoru nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Wzmożenie nadzoru sanitarnego nad stanem sanitarno-technicznym placów zabaw przy placówkach oświatowo-wychowawczych oraz innych.
14. Realizowanie niezbędnych czynności zapobiegawczych lub kontrolnych w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego i niezwłoczne przekazywanie informacji w tym zakresie do organów wyższego stopnia.
15. Sprawowanie zapobiegawczego nadzoru sanitarnego pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.
16. Inicjowanie zadań w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnych z potrzebami społeczności lokalnych, w tym związanych ze specyficzną sytuacją epidemiologiczną powiatu kaliskiego.
17. Dostosowywanie struktur organizacyjnych, rozszerzenie zakresu akredytacji badań laboratoryjnych oraz rozwijanie efektywności poboru i transportu próbek do laboratoriów w celu usprawnienia funkcjonowania Państwowej Inspekcji Sanitarnej.
18. Podnoszenie kwalifikacji pracowników Państwowej Inspekcji Sanitarnej poprzez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

W ocenie stanu sanitarnego ujęto sytuację epidemiologiczną w zakresie chorób zakaźnych oraz wyniki nadzoru sanitarnego prowadzonego przez poszczególne sekcje Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu. Prezentowane w ww. dokumencie dane liczbowe pochodzą ze sprawozdań statystycznych za rok 2022 realizowanych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu w ramach programu badań statystycznych. Ocena stanu sanitarnego i sytuacja epidemiologiczna powiatu kaliskiego w roku 2022 jest dostępna również na stronie internetowej pod adresem: <http://www.gov.pl/web/psse-kalisz>

I SYTUACJA EPIDEMIOLOGICZNA W ZAKRESIE CHORÓB ZAKAŹNYCH

1.1. Działania związane z zapobieganiem epidemiom chorób zakaźnych

W 2022 roku podejmowano działania, które wynikały z sytuacji epidemiologicznej nadzorowanych chorób zakaźnych i dotyczyły:

1. nadzoru nad zachorowaniami na COVID-19 polegającym na przeprowadzaniu wywiadów epidemiologicznych z osobami zakażonymi wirusem SARS-CoV-2,
2. nadzoru nad zgłaszalnością chorób zakaźnych, a w szczególności chorób inwazyjnych,
3. nadzoru nad zakażeniami oraz zachorowaniami na choroby zakaźne wśród osób przybyłych z Ukrainy do Polski po 24 lutego 2022 roku,
4. nadzoru nad zgłoszeniami zachorowań na wirusowe zapalenie wątroby u dzieci do 16 roku życia,
5. nadzoru nad osobami z zatruciem pokarmowym wywołanym *Salmonellą* ze szczególnym nadzorem nad zakażeniami *Salmonellą Typhimurium* i *Salmonellą Mbandake*.
6. nadzoru nad zgłoszeniami podejrzeń i zachorowań na ospę małą oraz zgłoszeń zachorowań o podobnym charakterze,
7. nadzoru nad osobami z kontaktu z chorymi na gruźlicę prątkującą,
8. kierowania na szczepienia p/wzw typu B osób zakażonych wirusem HCV oraz osób z bliskiego kontaktu z zakażonymi wirusem HBV,
9. zapobiegania wściekliznie poprzez prowadzenie dochodzeń epidemiologicznych wśród osób pokąsanych, nadzór nad osobami szczepionymi przeciwko wściekliznie, współpracę z innymi Powiatowymi Stacjami Sanitarno-Epidemiologicznymi, na terenie których dochodziło do zagrożeń (występowały pokąsania) oraz stałą współpracę z Inspekcją Weterynaryjną.

Wybuch wojny w Ukrainie i związana z tym masowa migracja uchodźców diametralnie zmieniły prognozy epidemiologiczne zarówno w zakresie dalszego przebiegu pandemii, jak i ryzyka pojawienia się innych chorób zakaźnych.

Na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutym 2022 r. Najczęściej notowane były typowe choroby takie jak ospa wietrzna oraz powszechnie występujące również w polskiej populacji zakażenia pokarmowe, wywołane patogenami takimi jak np. rotawirusy, norowirusy. W związku z wystąpieniem w 2022 roku międzynarodowych ognisk zakażeń pokarmowych wywołanych przez *Salmonellę Typhimurium* oraz *Salmonellę Mbandake*, wzmożono nadzór nad tymi serotypami. W dochodzeniu epidemiologicznym zakażeń wywołanych *Salmonellą Typhimurium* nie stwierdzono powiązania z międzynarodowym ogniskiem oraz nie zarejestrowano zakażeń wywołanych *Salmonellą Mbandake*.

Od kwietnia 2022 r. w 35 krajach, także w Polsce, sukcesywnie odnotowywano wzrastającą liczbę przypadków zapalenia wątroby o nieustalonej etiologii u dzieci do 16 roku życia. W sprawowanym nadzorze epidemiologicznym zwracano szczególną uwagę na zgłoszenia podejrzenia lub zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby u dzieci oraz zgłoszenia zachorowań o podobnym charakterze. W roku 2022 nie zgłoszono takich przypadków.

W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek małpiej ospy w Europie i zarazem pierwszym poza Afryką. W ciągu roku sukcesywnie odnotowywano kolejne zachorowania na całym świecie. W czerwcu 2022 roku małpia ospa dotarła do Polski. Na terenie powiatu ziemskiego w 2022 r. nie odnotowano zachorowania na ospę małpią.

1.2. Sytuacja epidemiologiczna wybranych chorób zakaźnych

Sytuacja epidemiologiczna w 2022 roku dotycząca większości chorób zakaźnych na terenie powiatu ziemskiego kształtowała się pomyślnie. Nie zarejestrowano żadnego zachorowania na dur brzuszny i dury rzekome a zachorowania, przeciwko którym prowadzone są obowiązkowe szczepienia ochronne utrzymywały się na stałym niskim poziomie lub nie występowały w ogóle (np. krztusiec, świnka, różyczka, błonica, tężec, nagminne porażenie dziecięce, wścieklizna).

W roku 2022 wzrosła zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby (typu B i C łącznie) i wynosiła 3,5 ogółem zarejestrowano 29 zachorowań, porównywalnie w 2021 roku zapadalność wynosiła 1,7 zachorowań było 14 (rozdz. I.2.2). W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego zarejestrowano 2 ogniska chorób szerzących się drogą pokarmową.

- Ognisko rotawirusowe wśród uchodźców z Ukrainy przebywających w zbiorowym miejscu pobytu, mieszczącym się w jednorodzinny budynek mieszkalny na terenie Opatówka.
- Ognisko zatrucia pokarmowego o nieustalonej etiologii w przedszkolu w Brzezinach.

W roku 2022 odnotowano 3 zgony, wszystkie z powodu zapalenia jelita cienkiego i grubego wywołane *Clostridium difficile*.

Choroby inwazyjne

W roku 2022 podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano ognisk epidemicznych chorób inwazyjnych spowodowanych przez *Haemophilus influenzae*, *Streptococcus pneumoniae* i *Neisseria meningitidis*.

Tab. 1. Choroby inwazyjne - zachorowalność w latach 2015 – 2022

Choroby inwazyjne wywołane przez:	2015r.	2016r.	2017r.	2018r.	2019r.	2020r.	2021r.	2022r.
<i>Haemophilus influenzae</i>	0	0	0	0	0	0	0	0
<i>Neisseria meningitidis</i>	0	1	1	1	0	1	0	0
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	0	0	1	0	0	1	0	0

Borelioza

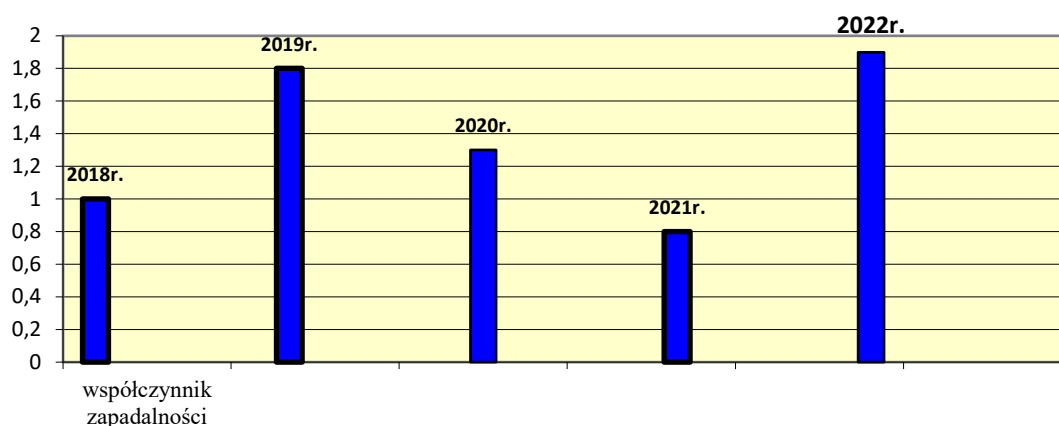
W bieżącym roku sprawozdawczym wzrosła liczba zachorowań na boreliozę. Zarejestrowano 16 przypadków przy wsp. zap. 1,9. Porównywalnie, w roku 2021 było 7 zachorowań (wsp. zap. 0,8). We wszystkich przypadkach rozpoznano boreliozę skórną w postaci rumienia wędrującego.

W trakcie dochodzeń epidemiologicznych ustalono, że w większości narażenie na ukłucie przez kleszcza występowało w ogródkach przydomowych oraz w terenach zalesionych. Wśród chorych było 5 osób z narażenia zawodowego, byli to rolnicy. Strukturę zachorowań na boreliozę w latach 2018-2022 w powiecie ziemskim przedstawia umieszczona poniżej tabela i wykres:

Tab. 2. Struktura zachorowań na boreliozę w ostatnich 5 latach w powiecie ziemskim.

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp.zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Borelioza	8	1,0	15	1,8	11	1,3	7	0,8	16	1,9

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 1 – Borelioza - zachorowalność w latach 2018 – 2022 w powiecie ziemskim

Pokąsania osób przez zwierzęta - narażenia na wściekliznę

W roku 2022 ogółem zgłoszono 47 przypadków pokąsań przez zwierzęta na terenie powiatu ziemskiego. Porównywalnie w roku 2021 ogółem zgłoszono 29 przypadków. Szczepieniom poddano 9 osób zamieszkałych na terenie powiatu ziemskiego. Pozostałe osoby zostały zwolnione ze szczepień p/wściekliznie dzięki wykluczeniu wścieklizny u badanych zwierząt przez lekarzy weterynarii. Jest to efekt współpracy z Inspekcją Weterynaryjną oraz innymi Powiatowymi Inspekcjami Sanitarnymi. Zachorowań na wściekliznę u ludzi nie stwierdzono.

Neuroinfekcje

W roku sprawozdawczym 2022 podobnie jak w roku 2021 zarejestrowano 2 przypadki zachorowań na neuroinfekcje (wsp. zap. 0,2).

Wśród zachorowań stwierdzono:

- 1 przypadek zapalenia opon na tle wirusowym nieokreślonym
- 1 przypadek zapalenia opon mózgowych na tle nieokreślonym.

Wszystkie przypadki były hospitalizowane.

Gruźlica

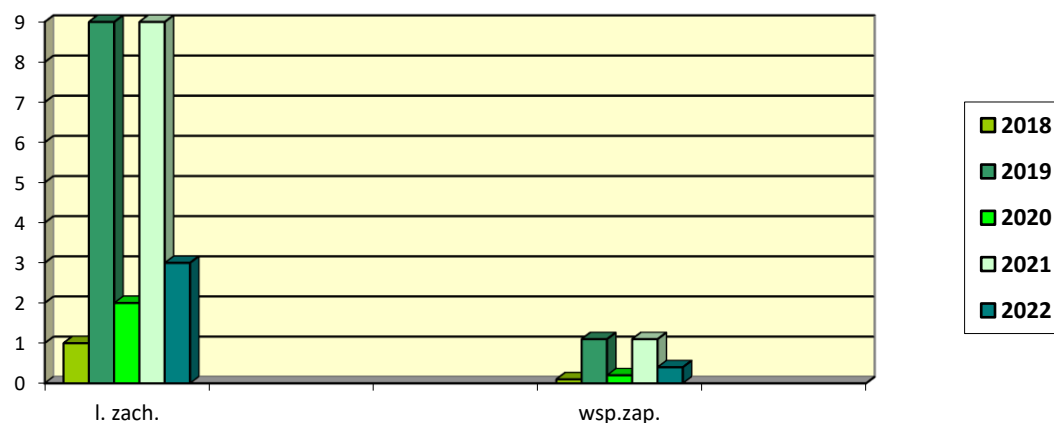
W 2022 roku zmalała liczba zachorowań na gruźlicę płuc postać prątkującą. Zarejestrowano 3 przypadki (wsp. zap. 0,4). Porównywalnie w 2021 roku było 9 zachorowań (wsp. zap. 1,1). Zachorowania na gruźlicę płuc postać zakaźną dotyczyły 3 mężczyzn. Wszystkie osoby były hospitalizowane. Przebieg zachorowań w ostatnich pięciu latach przedstawia poniższa tabela i wykres:

Tab.3. Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc postać zakaźna w latach 2018-2022

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Gruźlica płuc postać zakaźna	1	0,1	9	1,1	2	0,2	9	1,1	3	0,4

*

Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 2 – Liczba zachorowań i zapadalność na gruźlicę płuc w latach 2018– 2022

Choroby weneryczne

W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu ziemskiego znacznie zmalała ilość zachorowań w stosunku do roku poprzedniego. Zgłoszono ogółem 4 zachorowania na choroby przenoszone drogą płciową przy wsp. zap. 0,5. Porównywalnie w roku 2021 odnotowano 10 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 1,2. Zgłoszono 3 przypadki kiły i 1 przypadek choroby przenoszonej drogą płciową wywołaną przez Chlamydie.

1.2.1. Zatrucia i zakażenia pokarmowe

Wzrosła liczba zatruc i zakażeń pokarmowych w roku 2022 w stosunku do roku ubiegłego i wynosiła 336 zgłoszonych zachorowań przy wsp. zap. 40,7. Porównywalnie w 2021 roku zarejestrowano 219 przypadków (wsp. zap. 26,5). W większości zgłaszano zatrucia pokarmowe o bliżej nieokreślonej etiologii (BNO) – 185 przypadków, co stanowi 55,1% ogółu zachorowań.

Zatruc pokarmowych o określonej etiologii wirusowej określonej (rota, adeno i norowirusy) i nieokreślonej było 111, co stanowi 33,0%. Pozostałe 40 zachorowań (11,9%) miały tło bakteryjne, w tym 10 zachorowań wywołanych *Salmonellą* i 30 zachorowań wywołane przez *Clostridium difficile*. Źródeł zakażenia pokarmowego nie ustalono. Zarejestrowano 4 tymczasowych nosicieli salmonelloz, były to osoby ubiegające się o pracę oraz osoby ze styczności z chorym. W bieżącym roku sprawozdawczym na terenie powiatu kaliskiego zarejestrowano 2 ogniska zatruc pokarmowych, były to:

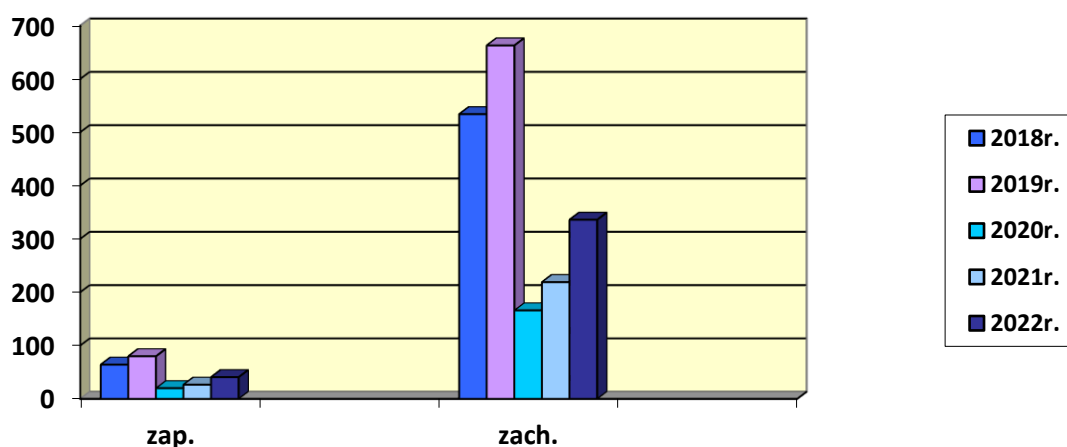
- 1 ognisko rotawirusowe wśród uchodźców z Ukrainy przebywających w zbiorowym miejscu pobytu, mieszczącym się w jednorodzinny budynek mieszkalny na terenie Opatówka. Zachorowało 9 osób, hospitalizowano 3 osoby. Prawdopodobnym źródłem zakażenia był chory człowiek.
- 1 ognisko zatrucia pokarmowego o nieustalonej etiologii w przedszkolu w Brzezinach. Zachorowało 61 osób, zachorowania miały przebieg łagodny bez konieczności hospitalizacji. W dochodzeniu epidemiologicznym nie ustalono źródła zakażenia.

Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela i wykres:

Tab. 4. Strukturę zachorowań na zatrucia i zakażenia pokarmowe w latach 2018 – 2022 w powiecie kaliskim

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Zatrucia pokarmowe	534	64,2	663	79,9	166	20,0	219	26,5	336	40,7

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców.

Ryc. 3 – Zatrucia i zakażenia pokarmowe – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2018 – 2022 w powiecie kaliskim.

Biegunki u dzieci do lat 2

W bieżącym roku sprawozdawczym zmalała liczba biegunk u dzieci do lat 2. Zarejestrowano 56 przypadków, przy współczynniku zapadalności 34,7 liczonym na 1000 dzieci do 2 lat w powiecie ziemskim. Porównywalnie w roku 2021 zgłoszono 61 zachorowań (wsp. zap. 36,0). Zatruc pokarmowych o etiologii wirusowej było 28, co stanowi 50,0% ogółu zachorowań. Zachorowań o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu bliżej nieokreślonym (BNO) wystąpiło 26, co stanowi 46,4%. Pozostałe 2 przypadki miały tło bakteryjne wywołane *Salmonellą*.

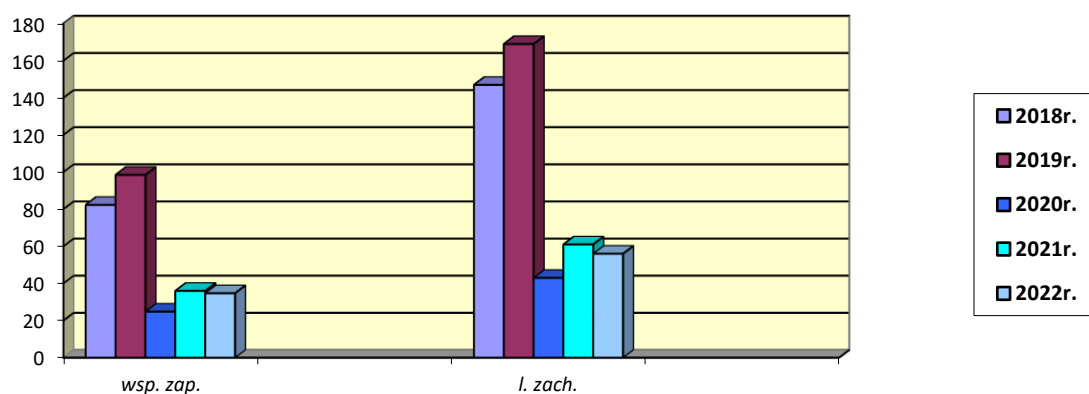
Z ogólnej liczby zachorowań hospitalizowanych było 40 dzieci, co stanowi 71,4% ogółu zachorowań.

Tab. 5. Liczba zachorowań i zapadalność na biegunki u dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim w latach 2018-2022

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Biegunki u dzieci do lat 2	147	82,3	169	98,5	43	24,8	61	36,0	56	34,7

*

Współczynnik zapadalności na 1000 dzieci do lat 2 w powiecie kaliskim.

Ryc. 4 – Biegunki u dzieci do lat 2 – liczba zachorowań i zapadalność w latach 2018- 2022

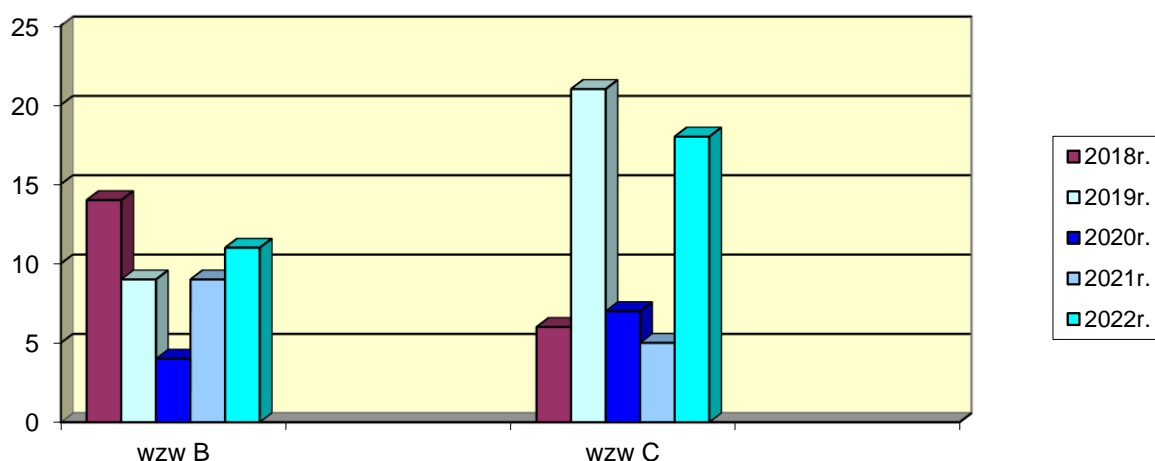
1.2.2. Wirusowe zapalenia wątroby

W bieżącym roku sprawozdawczym znacznie wzrosła liczba zachorowań na wirusowe zapalenia wątroby typu B i C - łącznie ogółem zarejestrowano 29 przypadków przy wsp. zap. 3,5. Porównywalnie w 2021 roku zarejestrowano 14 zachorowań przy wsp. zap. 1,7. Przebieg zachorowań i zapadalność w ostatnich pięciu latach przedstawia tabela 6.

Tab. 6. Struktura zachorowań i zapadalność na wirusowe zapalenia wątroby według typów w latach 2018- 2022

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.	L. zach.	Wsp. zap.
WZW B	14	1,7	9	1,1	4	0,5	9	1,1	11	1,3
WZW C	6	0,8	21	2,5	7	0,8	5	0,6	18	2,2
WZW inne-nieokreślone	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Razem	20	2,5	30	3,6	11	1,3	14	1,7	29	3,5

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. mieszkańców

Ryc. 5 – Wirusowe zapalenie wątroby – zapadalność w latach 2018-2022 w powiecie kaliskim

1.2.2.1. Wirusowe zapalenie wątroby typu B

Liczba zachorowań w roku 2022 w stosunku do roku ubiegłego wzrosła i wynosiła 11 zgłoszonych przypadków przy wsp. zap. 1,9. W roku 2021 było 9 zachorowań (wsp. zap. 1,1). Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. W dochodzeniu epidemiologicznym ustalono 1 osobę z narażenia zawodowego, był to ratownik medyczny. Nie ustalono źródeł zakażenia. Ustalono w dochodzeniu epidemiologicznym osoby z kontaktu z chorymi skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzw typu B.

1.2.2.2. Wirusowe zapalenie wątroby typu C

W roku sprawozdawczym 2022 liczba zachorowań na wzv typu C znacznie wzrosła i wynosiła 18 przypadków, przy wsp. zap. 2,2. Porównywalnie w 2021 roku było 5 zachorowań (wsp. zap. 0,6). Nie było osób z narażenia zawodowego. Wszystkie zachorowania rozpoznano jako postać przewlekłą. W 2022 roku zarejestrowano 19 nowo wykrytych nosicieli wirusa HCV. Osoby chore i nosiciele skierowano do lekarzy rodzinnych celem zakwalifikowania do szczepień ochronnych p/wzv typu B.

1.2.3. Zachorowania na choroby zakaźne wieku dziecięcego

Odra – w roku sprawozdawczym 2022 podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowania na odrę.

Ospa wietrzna – w roku sprawozdawczym 2022 w powiecie ziemskim zaobserwowano nieznaczny spadek zachorowań na ospę wietrzną, zarejestrowano 227 przypadki (wsp. zap. 27,5). Porównywalnie w 2021 roku odnotowano 243 zachorowania (wsp. zap. 29,4). Wśród chorych nie było osób wcześniej zaszczepionych przeciwko ospie wietrznej. (wykres słupkowy - ryc.6).

Różyczka – w roku 2022 podobnie jak w latach ubiegłych nie odnotowano zachorowań na różyczkę. (wykres słupkowy - ryc.6).

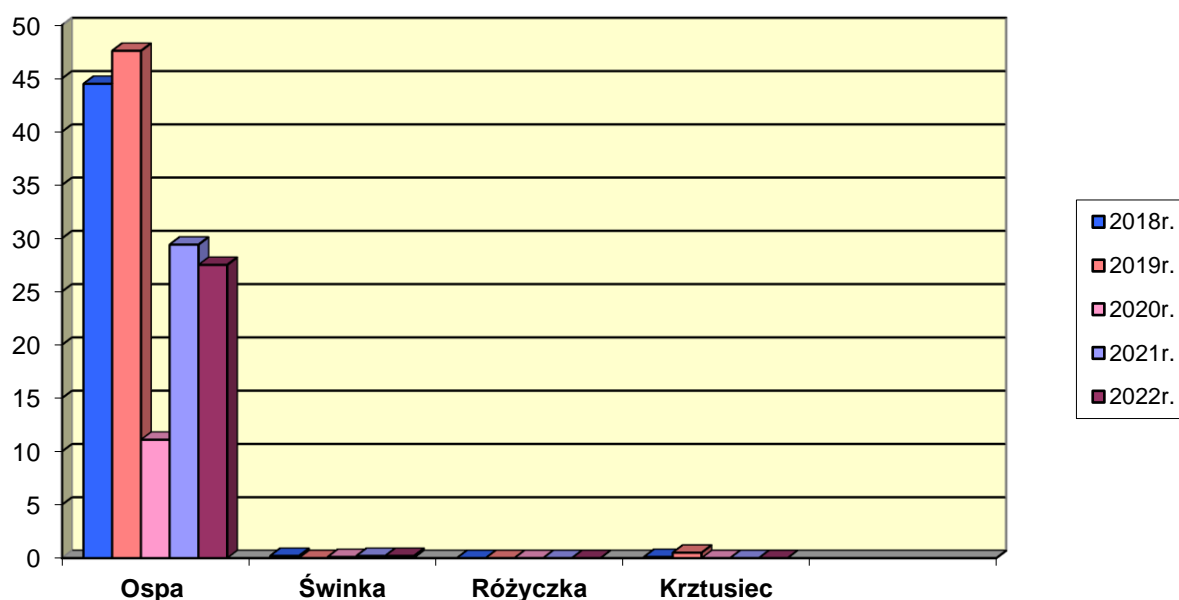
Krztusiec – w roku 2021 podobnie jak w roku ubiegłym nie zarejestrowano zachorowania na krztusiec (wykres słupkowy – ryc.6).

Świnka – w roku sprawozdawczym 2022 zarejestrowano 2 przypadki zachorowania na świnkę, przy wsp. zap. 0,2. Wśród chorych była 1 kobieta w wieku 31 lat niezaszczepiona, u której zachorowanie potwierdzono badaniami laboratoryjnymi, oraz 1 chłopiec w wieku 2 lat, zaszczepiony I dawką przeciwko nagminnemu zapaleniu przyusznic. Porównywalnie w roku 2021 zarejestrowano również 2 przypadki zachorowań przy wsp. zap. 0,2. (wykres słupkowy – ryc.6). Analizę zachorowań na świnkę, różyczkę i krztusiec w ciągu ostatnich 5 lat ukazuje pomyślną sytuację epidemiologiczną, która jest efektem kontynuacji obowiązkowych szczepień ochronnych (wykres słupkowy - ryc.6).

Tab.7. Zapadalność i zachorowalność na ospę wietrzną, świnkę, różyczkę i krztusiec w powiecie kaliskim w latach 2018-2022

Jednostka chorobowa	Liczba zachorowań w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.	L.zach.	Wsp. zap.
Ospa wietrzna	370	44,5	395	47,6	92	11,1	243	29,4	227	27,5
Świnka	2	0,2	0	0	1	0,1	2	0,2	2	0,2
Różyczka	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Krztusiec	1	0,1	4	0,5	0	0	0	0	0	0

*Współczynnik zapadalności na 10 tys. Mieszkańców

Ryc. 6 – Choroby wieku dziecięcego – zapadalność w latach 2018 -2022 w powiecie kaliskim.

1.2.4. Zachorowania na grypę

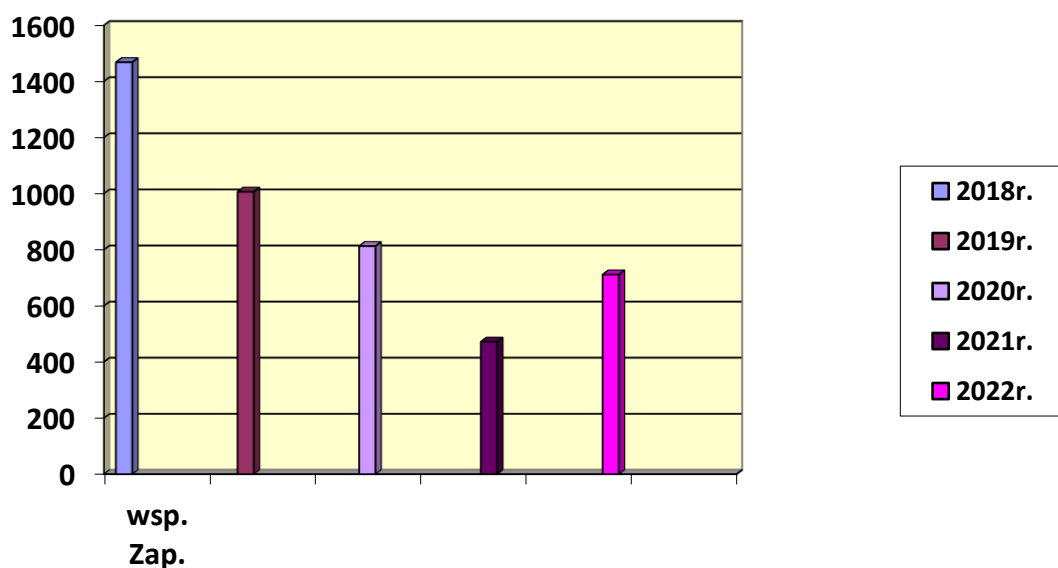
W 2022 roku w powiecie ziemskim kaliskim odnotowano znaczny wzrost zgłoszonych zachorowań na grypę i przypadki grypopodobne - zarejestrowano 5879 przypadków zachorowań przy wsp. zap. 711,5. Porównywalnie w roku 2021 zgłoszono 3908 zachorowań na przypadki grypopodobne (wsp. zap. 472,0). Zgonów nie było. Najwięcej, bo 2916 zachorowań dotyczyło osób w przedziale wiekowym od 15 do 64 roku życia, najmniej zachorowało osób w wieku powyżej 65 lat – 381 zachorowań.

Sezonowość – najwięcej przypadków grypopodobnych odnotowano w IV kwartale 2022 roku, zgłoszono 2512 zachorowań, co stanowi 42,7% ogółu zachorowań. W I kwartale zarejestrowano 1391 zachorowań (23,7%), w II kwartale było 1241 zachorowań, co stanowiło 21,1% natomiast najmniej zachorowań odnotowano w III kwartale - 735 zgłoszeń, tj. 12,5% ogółu zachorowań.

Tab.8. Liczba zachorowań na grype i przypadki grypopodobne w latach 2018 – 2022

Jednostka chorobowa	Zachorowania w latach									
	2018		2019		2020		2021		2022	
	L.zach.	Wsk. zap.	L.zach.	Wsk. zap.	L.zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.	L. zach.	Wsk. zap.
Zachorowania grypowe	12204	1468,2	8355	1006,5	6748	812,7	3908	472,0	5879	711,5

* zapadalność obliczono na 10 000 ludności

Ryc. 7 – Grypa i zachorowania grypopodobne - zapadalność w latach 2018 - 2022 w powiecie ziemskim.

1.3. Programy wykorzenienia chorób zakaźnych w Polsce

Realizacja programu eradykacji poliomyelitis na terenie powiatu ziemskiego polegała na nadzorze nad wykonawstwem szczepień oraz monitoringu ostrych porażen wiotkich. W latach 2020 – 2022 nie zgłoszono ostrych porażen wiotkich u dzieci do 15 roku życia.

1.4. Realizacja szczepień ochronnych.

Realizacja programu szczepień ochronnych w roku 2022 odbywała się w 18 podmiotach leczniczych. Wykonano 10 kontroli w zakresie szczepień ochronnych, w tym 4 kontrole tematyczne dotyczące transportu, przechowywania i przestrzegania terminów ważności szczepionek, nieprawidłowości nie stwierdzono. W roku sprawozdawczym zarejestrowano 6 przypadków niepożądanych odczynów poszczepiennych, z czego: 2 odczyny wystąpiły po szczepieniu przeciwko COVID-19, w tym: 1 zakwalifikowano jako łagodny, 1 zakwalifikowano jako poważny; 4 odczyny wystąpiły po innych szczepieniach – 2 łagodne i 2 poważne odczyny poszczepienne. W roku 2022 prowadzono postępowanie administracyjne wobec 88 osób uchylających się od szczepień, w tym 13 zgłoszonych w roku sprawozdawczym. Obowiązku zaszczepienia dokonano u 7 dzieci, obowiązek wygaś w stosunku do 6 dzieci. Dodatkowo w przypadku 8 osób postępowanie zgodnie z kompetencją terytorialną przekazano do PPIS w Pleszewie (1 osoba), PPIS w Ostrowie Wielkopolskim (4 osoby), PPIS w Bolesławcu (3 osoby). W roku sprawozdawczym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wystawił 7 upomnień i 4 tytuły wykonawcze skierowane do Wojewody Wielkopolskiego w celu nałożenia grzywny.

1.5. Podsumowanie

1. W związku z wystąpieniem u dzieci na terenie Europy, w tym również w Polsce przypadków wirusowego zapalenia wątroby o nieznanym etiologii w sprawowanym nadzorze epidemiologicznym zwracano szczególną uwagę na zgłoszenia podejrzenia lub zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby u dzieci oraz zgłoszenia zachorowań o podobnym charakterze.
2. W związku z trwającym konfliktem zbrojnym w Ukrainie na bieżąco monitorowano i raportowano zachorowania wśród obywateli Ukrainy przybyłych do Polski po 24 lutym 2022 r.
3. W 2022 roku miały miejsce 2 międzynarodowe ogniska zakażeń pokarmowych wywołane przez *Salmonellę Typhimurium* oraz *Salmonellę Mbandake*, w związku z tym wzmożono nadzór nad tymi serotypami.
4. W maju 2022 roku potwierdzono pierwszy przypadek małpiej ospy w Europie a w czerwcu 2022 roku małpia ospa dotarła do Polski. Wzmożony nadzór dotyczył zgłoszeń podejrzeń i zachorowań na ospę małpią oraz zgłoszeń zachorowań o podobnym charakterze.

1.6. Wnioski

1. Choroby zakaźne mogą stanowić poważne wyzwanie dla zdrowia publicznego, jak pokazała pandemia COVID-19. W dzisiejszym zglobalizowanym świecie choroby mogą bardzo szybko rozprzestrzeniać się między państwami. UE utworzyła struktury umożliwiające szybką wymianę informacji między organami odpowiedzialnymi na szczeblu krajowym za nadzór epidemiologiczny aby jak najszybciej wykryć zagrożenie i wdrożyć odpowiednie postępowanie.
2. Prowadzenie działań zapobiegawczych i przeciwepidemicznych należy do jednych z najważniejszych zadań nadzoru epidemicznego prowadzonego przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wczesne wykrywanie zagrożeń dla zdrowia publicznego pozwala na wdrożenie mechanizmów wzmożonego nadzoru epidemiologicznego i działań w zakresie ograniczenia rozprzestrzeniania się choroby.
3. Szczepionki są bez wątpienia jednym z największych osiągnięć współczesnej medycyny, a szczepienia są najbardziej efektywnymi działaniami profilaktycznymi, które chronią nas przed wieloma groźnymi chorobami zakaźnymi. Ich skuteczność mierzona jest spadkiem a nawet brakiem zachorowań na odrę, tężec, krztusiec, polio i różyczkę.
4. Propagowanie szczepień ochronnych zalecanych przeciwko chorobom zakaźnym szczególnie niebezpiecznych dla dzieci, odniosło efekt w postaci zmniejszenia zagrożeń zachorowań wywołanych przez takie patogeny jak: meningokoki czy pneumokoki.
5. Zachorowania na wirusowe zapalenie wątroby typu B na przestrzeni kilku lat utrzymywały się na stałym poziomie. Do takiej korzystnej sytuacji epidemiologicznej przyczyniły się szczepienia ochronne (obowiązkowe i zalecane). Obecnie, z uwagi na wysoki stopień zaszczepienia populacji, sporadycznie dochodzi do wystąpienia ostrego WZW B, częściej rozpoznaje się przypadki zapalenia przewlekłego, nabytego w przeszłości.
6. Z powodu braku możliwości czynnego uodpornienia przeciw WZW C profilaktyka polega na przestrzeganiu zasad aseptyki w podmiotach leczniczych oraz we wszystkich zakładach świadczących usługi dla ludności, w których wykonuje się zabiegi naruszające ciągłość tkanek (tatuáže, przekłuwanie uszu, manicure, piercing itp.).
7. Wprowadzenie szerokiej akcji szczepień przeciwko grypie sezonowej zapobiegłoby wystąpieniu masowych zachorowań. Grypa jest ostrą i często występującą chorobą pochodzenia wirusowego. Charakteryzuje ją duża zaraźliwość i duże ryzyko powikłań. Podstawową metodą profilaktyki są szczepienia ochronne przeciw grypie.

Poza szczepieniami w ramach profilaktyki zaleca się częste i dokładne mycie rąk, używanie maseczek na twarz w sytuacji bliskiego kontaktu z chorym, zasłanianie nosa i ust podczas kaszlu i kichania, unikanie zbiorowisk w sezonie epidemicznym grypy oraz częste wietrzenie pomieszczeń.

Powyższe dane obliczono na dzień 30.06.2022 r.

Liczba ludności w powiecie ziemskim kaliskim – 82 634

Liczba dzieci w powiecie ziemskim kaliskim, w wieku 0 i 1 rok – 1612

II. JAKOŚĆ WODY PRZEZNACZONEJ DO SPOŻYCIA

Na terenie powiatu kaliskiego jest eksploatowanych 51 wodociągów, w tym 45 o charakterze publicznym, produkujące wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi do celów zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców powiatu. W porównaniu do roku 2021 został ponownie uruchomiony wodociąg zbiorowego zaopatrzenia w wodę w Żelazkowie po przeprowadzonych pracach remontowych. Dodatkowo w porównaniu do roku 2021 został dodany do ewidencji wodociąg indywidualnego zaopatrzenia MCKEEN BEEF w miejscowości Lisków. Sześć (6) wodociągów stanowi własność zakładów i ujmuje wodę na własne potrzeby:

- wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o.o. w Gminie Opatówek (woda przeznaczona do produkcji wody mineralnej, napojów gazowanych i niegazowanych, oranżady i toniku),
- wodociąg Wojewódzkiego Zakładu Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (woda służąca działalności publicznej – zaopatrzenie pacjentów i pracowników zakładu opieki),
- wodociąg GRUPY AWW Sp. z o.o. Sp. k. w miejscowości Zbiersk Cukrownia w Gminie Stawiszyn (woda przeznaczona do produkcji etanolu rektyfikowanego oraz alkoholu farmaceutycznego, wykorzystywana do celów gospodarczych i socjalnych zakładu),
- wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. w Gminie Żelazków (woda przeznaczona do celów produkcji zakładowej, gospodarczych i socjalnych pracowników zakładu),
- wodociąg MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w miejscowości Lisków (woda przeznaczona do celów produkcyjnych zakładu uboju i rozbioru mięsa oraz do celów gospodarczych oraz socjalnych pracowników zakładu),

Zgodnie z szacunkami poszczególnych zarządców i właścicieli urządzeń wodnych sieć wodociągowa dociera do wszystkich zamieszkałych miejscowości w powiecie kaliskim i zaopatruje około 83333 mieszkańców powiatu. Sumaryczna liczba mieszkańców powiatu kaliskiego obliczona na podstawie danych producentów wody jest obarczona pewnym błędem, wynikającym z różnych metod szacunkowych, przyjętych przez te podmioty. Do sieci wodociągowej nie są podłączone pojedyncze gospodarstwa domowe (zaopatrywane w wodę z ujęć indywidualnych – studni kopanych), do których doprowadzenie sieci wodociągowej jest utrudnione z przyczyn technicznych lub gospodarstwa, których mieszkańcy nie wyrażają na to zgody. Wykaz urządzeń wodociągowych wraz z danymi na temat wielkości produkcji wody i liczby zaopatrywanych mieszkańców przedstawiono w tabeli 9.

Tab. 9. Wykaz wodociągów, produkujących wodę do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
1	Blizanów	2115	462	Blizanów
2	Jastrzębniki	2675	283	
3	Lipe	1475	290	
4	Pawłówek	1690	490	
5	Rychnów	1510	324	
6	Zagorzyn	2430	759	
7	Brzeziny	2422	410	Brzeziny
8	Czempisz	1247	190	
9	Pieczyska	1270	260	
10	Piegonisko Wieś	773	134	
11	Kamień	1215	365	Ceków-Kolonia
12	Morawin	1976	401	
13	Ceków-Kolonia	1468	357	
14	Biała	5706	786	Godziesze Wielkie
15	Wolica	3644	600	
16	Szpital Wolica	0*	18	

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
17	Dębsko	2195	529,2	Koźminek
18	Koźminek	2736	363,4	
19	Moskurnia	705	113,1	
20	Pietrzyków	1893	492,3	
21	Sokołówka	0*	27	
22	Lisków	3040	761	Lisków
23	Strzałków	2142	425	
24	MCKEEN BEEF	0*	136	
25	Dzierzbín	1054	168	Mycielin
26	Korzeniew	2010	220	
27	Kościelec	1320	288	
28	Danowiec	406	125	
29	Cienia II	1598	304,3	Opatówek
30	Michałów II	224	71	
31	Opatówek	3979	487,8	
32	Rajsko	286	65	
33	Tłokinia Wielka	3556	874,6	
34	Colian	0*	807,5	
35	Piątek Wielki	723	232,5	Stawiszyn
36	Stawiszyn	2790	520,4	
37	Zbiersk	2000	422,2	
38	Zbiersk Kolonia	1389	270,5	
39	Zbiersk Cukrownia	0*	500	
40	Iwanowice	2129	361,2	Szczytniki
41	Mroczy Wielkie	501	85,1	
42	Radliczyce	1842	302,2	
43	Staw	984	157,3	

Lp.	Nazwa wodociągu	Szacowana liczba zaopatrywanej ludności	Średnioroczna produkcja wody [m ³ /d]	Gmina
44	Szczytniki	2252	498,5	
45	Dębe	1600	520	Żelazków
46	Janków Goliszewski	1200	453	
47	Kokanin	2210	840	
48	Michałów	1200	190	
49	Pólko	2300	522	
50	Jako	0*	54,3	
51	Żelazków	1453	135	
	Razem	83333	18451,4	

*wodociąg nie zaopatruje w wodę stałych mieszkańców powiatu

Woda przeznaczona do zbiorowego zaopatrzenia ludności jest czerpana z ujęć podziemnych (jurajskich, kredowych, trzecio i czwartorzędowych), zlokalizowanych przede wszystkim na terenach rolniczych. Jakość ujmowanej wody jest dobra i nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. Tylko jeden wodociąg sieciowy dystrybuuje wodę bezpośrednio ujmowaną, bez jej wcześniejszego oczyszczania (Wodociąg Michałów Drugi w Gminie Opatówek). W pozostałych urządzeniach uzdatnianie wody polega na obniżeniu w wodzie zawartości rozpuszczonych jonów żelaza (II) i manganu (II), przy wykorzystaniu dwóch metod tj. aeracji (napowietrzania) oraz filtracji. W celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych na wodociągach stosuje się okresową dezynfekcję chemiczną wody. Metoda ta jest stosowana zapobiegawczo w czasie wykonywania prac modernizacyjnych i konserwacyjnych oraz w przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego wody. Do wody dawkowany jest podchloryn sodu za pomocą automatycznych urządzeń dozujących – pomp membranowych. Stała dezynfekcja chemiczna wody jest prowadzona jedynie na wodociągu Biała (Gmina Godziesze Wielkie).

W przypadku wodociągów: Szpitalw Wolicy, Sokołówka, Colian, Zbiersk Cukrowania, Dzierzbín (Gmina Mycielin), Mroczi Wielkie (Gmina Szczytniki), MCKEEN BEEF, prowadzona jest stała dezynfekcja za pomocą lampy UV, zarządca wodociągu ma również możliwość okresowej dezynfekcji chemicznej za pomocą podchlorynu sodu. W 2022 r. lampa UV została również zainstalowana na wodociągu Piątek Wielki (Gmina Stawiszyn), Morawin (Gmina Ceków-Kolonia), Żelazków (Gmina Żelazków). W 2022 roku została oddana do użytkowania stacja uzdatniania wody w miejscowości Piątek Wielki (gmina Stawiszyn) po generalnym remoncie. Obecnie ujmowana woda z dwóch studni głębinowych jest stale dezynfekowana fizycznie za pomocą lampy UV. Zastosowano również możliwość wykorzystania okresowej dezynfekcji chemicznej za pomocą podchlorynu sodu. W ubiegłym roku został również przeprowadzony remont stacji uzdatniania wody w miejscowości Jastrzębniki oraz Morawin.

2.1. Ocena jakości wody

W 2022 roku ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Nadzór sanitarny nad jakością wody w okresie sprawozdawczym prowadzono we wszystkich zaewidencjonowanych wodociągach, zgodnie z planem działania, opracowanym na 2022 rok, zatwierdzonym przez Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. Częstotliwość poboru próbek ustalono na podstawie wielkości średniorocznej produkcji wody w m³/dobę w 2021 roku z poszczególnych wodociągów. Próbkę wody do badania laboratoryjnego pobierano w stałych punktach poboru, uzgodnionych z zarządcami i właścicielami urządzeń wodnych. Badania wody realizowane były w zakresie monitoringu parametrów grupy A, monitoringu parametrów grupy B oraz nadzoru sanitarnego.

Monitoring parametrów grupy A służy sprawowaniu bieżącego nadzoru sanitarnego nad jakością wody i obejmuje swym zakresem zestaw najistotniejszych (podstawowych) parametrów fizycznych, organoleptycznych, chemicznych i mikrobiologicznych. Monitoring parametrów grupy B stanowi rozszerzenie monitoringu A i obejmuje znacznie większy zakres badanych parametrów w tym m.in. metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody. Badania w ramach nadzoru sanitarnego obejmują natomiast swym zakresem wybrane parametry, które są badane w celu potwierdzenia zanieczyszczenia wody, wyjaśnienia przyczyn stwierdzonego zanieczyszczenia lub oceny skuteczności podjętych działań naprawczych.

Zakres badań wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 roku ustalono na podstawie rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz wytycznych Wielkopolskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego. W 2022 roku badano następujące parametry w monitoringu A i B: mętność, barwa, zapach, odczyn, przewodność elektryczna, twardość (sumaryczna zawartość wapnia i magnezu), utlenialność (indeks nadmanganianowy), amoniak, azotyny, azotany, chlorki, żelazo, mangan, siarczany, cyjanki, fluorki, sól, bor, glin, chrom, nikiel, miedź, arsen, selen, srebro, kadm, antymon, ołów, rtęć, benzo(a)piren, Σ WWA, 1,2-dichloroetan, Σ trichloroetenu i tetrachloroetenu, tetrachlorometan, benzen, α -HCH, HCB, β -HCH, γ -HCH, δ -HCH, heptachlor, aldryna, epoksyd heptachloru, α – endosulfan, dieldryna, p. p'-DDE, o. p'-DDD, β -endosulfan, p. p-DDD, aldehyd endryny, siarczan endosulfanu, Σ pestycydów chloroorganicznych, Σ THM, chlor wolny, ogólna liczba mikroorganizmów w 22°C po 72 h, liczba enterokoków kałowych, liczba bakterii grupy coli, liczba bakterii *Escherichia coli*.

Badania jakości wody w zakresie monitoringu A oraz częściowo monitoringu B w ramach kontroli urzędowej wykonywano w Laboratorium Badania Wody i Gleby Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu, natomiast w zakresie specjalistycznych badań z zakresu monitoringu B (metale ciężkie, pestycydy, uboczne produkty dezynfekcji wody) w Laboratorium Badania Wody i Gleby Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu. Liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej, pochodzącej z poszczególnych wodociągów przedstawiono w tabeli 10, natomiast liczbę zbadanych próbek wody w ramach kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody w tabeli 11.

Tab. 10. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 roku w ramach kontroli urzędowej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Biała	4	1	0	0	0	5
Blizanów	4	1	0	0	0	5
Brzeziny	4	1	0	0	0	5
Ceków-Kolonia	4	1	0	0	0	5
Cienia II	4	1	0	1	0	6
Colian	4	1	0	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Czempisz	4	1	0	0	0	5
Danowiec	4	1	0	0	0	5
Dębe	4	1	0	0	0	5
Dębsko	4	1	0	0	0	5
Dzierzbín	4	1	0	0	0	5
Iwanowice	4	1	0	0	0	5
JAKO Sp. z o.o.	2	1	0	0	0	3
Janków	4	1	0	0	0	5
Jastrzębniki	4	1	0	0	0	5
Kamień	4	1	0	0	0	5
Kokanin	4	1	0	0	0	5
Korzeniew	4	1	0	0	0	5
Kościelec	4	1	0	0	0	5
Koźminek	4	1	0	0	0	5
Lipe	4	1	0	0	0	5
Lisków	4	1	0	0	0	5
MCKEEN BEEF	4	1	0	0	0	5
Michałów	4	1	0	0	0	5
Michałów II	2	1	0	0	0	3
Morawin	4	1	0	0	0	5
Moskurnia	4	1	0	0	0	5
Mrocзки Wielkie	2	1	0	0	0	3
Opatówek	4	1	0	0	0	5
Pawłówek	4	1	0	0	0	5
Piątek Wielki	4	1	4	0	1	10
Pieczyska	4	1	0	0	0	5
Piegonisko Wieś	4	1	0	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			Suma końcowa
			bakteriologia	fizykochemia	fizykochemia z bakteriologią	
Pietrzyków	4	1	0	0	0	5
Pólko	4	1	0	0	0	5
Radliczyce	4	1	0	0	0	5
Rajsko	2	1	0	0	0	3
Rychnów	4	1	0	2	1	8
Sokołówka	2	1	0	0	0	3
Staw	4	1	0	3	0	8
Stawiszyn	4	1	0	0	0	5
Strzałków	4	1	0	0	0	5
Szczytniki	4	1	0	0	0	5
Szpital Wolica	2	1	0	3	4	10
Tłokinia Wielka	8	2	0	0	0	10
Wolica	4	1	0	0	0	5
Zagorzyn	4	1	0	1	0	6
Zbiersk	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Cukrownia	4	1	0	0	0	5
Zbiersk Kolonia	4	1	0	0	0	5
Żelazków	4	1	0	0	0	5
Suma końcowa	196	52	4	10	6	268

Tab. 11. Liczba zbadanych próbek wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi w 2022 roku w ramach kontroli wewnętrznej z poszczególnych obszarów dystrybucji

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania					Suma końcowa	
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny				promienio-twórczość
			bakterio-logia	fizyko-chemia	fizyko-chemia z bakterio-logią		
Biała	4	1	0	3	0	1	9
Blizanów	4	1	1	3	0	0	9

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio- twórczość	
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Brzeziny	5	1	7	1	1	1	16
Ceków-Kolonia	4	1	0	0	0	1	6
Cienia II	4	1	1	0	0	1	7
Colian	4	1	0	0	0	1	6
Czempisz	5	1	0	5	0	1	12
Danowiec	4	1	0	0	0	1	6
Dębe	4	1	0	4	0	1	10
Dębsko	4	1	1	2	0	1	9
Dzierzbín	4	1	0	4	0	1	10
Iwanowice	4	1	1	1	0	2	9
JAKO Sp. z o.o	2	0	0	0	0	1	3
Janków	4	1	2	7	1	1	16
Jastrzębniki	5	2	4	0	0	0	11
Kamień	4	1	0	0	0	1	6
Kokanin	4	1	0	3	0	0	8
Korzeniew	4	1	0	1	0	1	7
Kościelec	4	1	0	0	0	1	6
Koźminek	4	1	2	0	1	1	9
Lipe	4	1	1	0	0	0	6
Lisków	4	1	2	2	0	1	10
MCKEEN BEEF	7	1	2	1	0	1	12
Michałów	4	1	2	1	1	1	10
Michałów II	2	1	0	0	0	1	4
Morawin	4	1	0	2	0	1	8
Moskurnia	4	1	2	25	0	1	33
Mroczy Wielkie	2	1	0	0	0	1	4
Opatówek	4	1	0	1	0	2	8
Pawówek	4	1	0	0	0	0	5

Nazwa wodociągu	Rodzaj badania						Suma końcowa
	monitoring parametrów gr. A	monitoring parametrów gr. B	nadzór sanitarny			promienio- twórczość	
			bakterio- logia	fizyko- chemia	fizyko- chemia z bakterio- logią		
Piątek Wielki	4	1	1	1	0	2	9
Pieczyska	5	1	23	1	1	1	32
Piegonisko Wieś	5	1	0	0	0	0	6
Pietrzyków	4	1	2	2	0	1	10
Pólko	4	1	0	4	0	1	10
Radliczyce	4	1	0	0	0	2	7
Rajsko	4	1	0	0	0	1	6
Rychnów	4	1	1	0	3	0	9
Sokołówka	3	1	0	0	0	1	5
Staw	4	1	0	1	0	1	7
Stawiszyn	4	1	0	0	0	2	7
Strzałków	4	1	1	0	0	1	7
Szczytniki	4	1	1	1	0	2	9
Szpital Wolica	2	1	0	3	0	0	6
Tłokinia Wielka	8	2	2	5	0	1	18
Wolica	4	1	0	0	2	1	8
Zagorzyn	4	1	1	0	0	0	6
Zbiersk	4	1	0	5	0	2	12
Zbiersk Cukrownia	4	1	1	0	0	1	7
Zbiersk Kolonia	4	1	0	1	0	2	8
Żelazków	4	1	0	2	0	1	8
Suma końcowa	207	52	61	92	10	50	472

W 2022 roku spośród zbadanych 268 próbek wody w ramach kontroli urzędowej, odnotowano 67 próbek, w których wykryto przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (25%).

W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru mętności, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – liczbę bakterii grupy coli. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 12.

W 2022 roku w ramach kontroli wewnętrznej zbadano natomiast 472 próbek wody. W 84 próbkach odnotowano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości jednego lub kilku parametrów wskaźnikowych (17,80%). W grupie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych najczęściej odnotowywano przekroczenie najwyższej dopuszczalnej wartości parametru barwy wody, natomiast w grupie parametrów mikrobiologicznych – ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C. Zestawienie negatywnych wyników analiz laboratoryjnych przedstawiono w tabeli 13.

Tab. 12. Liczba próbek zbadanych w ramach kontroli urzędowej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2022 roku

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	barwa	mangan	żelazo	ogólna liczba mikroorg.	bakterie grupy coli	bakterie <i>Escherichia coli</i>	enterokoki	azotany	olów
Rychnów	3	3	0	0	0	1	0	0	0	0	0
Zagorzyn	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pieczyska	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Biała	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Wolica	1	1	1	0	0	1	1	0	0	0	0
Szpital Wolica	8	4	0	3	0	0	4	2	0	0	0
Koźminek	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Moskurnia	4	1	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Strzałków	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Lisków	2	1	0	0	0	0	2	0	0	0	0
MCKEEN BEEF	2	1	0	0	0	2	0	0	0	0	0
Dzierzbín	4	0	4	0	0	0	0	0	0	0	0
Korzeniew	1	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Cienia II	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Tłokinia Wielka	4	3	2	0	1	0	0	0	0	1	0
Piątek Wielki	5	1	0	0	0	4	0	0	1	0	0
Zbiersk	4	4	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Szczytniki	2	0	0	1	0	0	1	0	0	0	0
Iwanowice	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Janków	4	3	1	1	1	3	0	0	0	0	0
Kokanin	2	2	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Michałow	4	2	0	0	0	0	2	0	0	0	0
Pólko	4	4	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Żelazków	1	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Dębe	4	4	0	0	1	0	0	0	0	0	0
Suma końcowa	67	42	16	6	5	11	12	2	1	1	1

Tab. 13. Liczba próbek w ramach kontroli wewnętrznej, w których stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości badanego parametru w 2022 roku.

Nazwa wodociągu	Ilość złych próbek	mętność	mangan	żelazo	barwa	grupy coli	ogólna liczba mikroorg.	utlenialność	azotany	olów
Blizanów	1	0	0	0	1	0	1	0	0	0
Jastrzębniki	4	0	0	0	0	3	1	0	0	0
Lipe	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Rychnów	4	3	0	0	3	3	1	0	0	0
Zagorzyn	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Brzeziny	5	0	0	1	0	1	3	0	0	0
Czempisz	5	0	0	5	0	0	0	0	0	0
Pieczyska	14	0	0	0	0	2	14	0	0	0
Morawin	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Biała	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Wolica	1	1	1	1	1	0	0	0	0	0
Szpital Wolica	3	3	0	0	0	0	0	0	0	0
Dębsko	2	1	0	0	0	0	1	0	0	0
Koźminek	2	0	1	0	0	0	2	0	0	0
Pietrzyków	2	1	0	1	0	0	1	0	0	0
Moskurnia	22	0	0	0	20	0	1	1	0	0
Strzałków	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Lisków	2	2	0	0	0	0	0	0	0	0
Tłokinia Wielka	1	0	0	0	0	0	0	0	1	0
Opatówek	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Zbiersk	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zbiersk Kolonia	1	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Zbiersk Cukrownia	1	0	0	0	0	0	1	0	0	0
Staw	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Iwanowice	1	0	0	0	0	1	0	0	0	0
Janków	3	3	1	1	1	0	3	0	0	0
Kokanin	1	0	1	0	0	0	0	0	0	0
Suma końcowa	84	20	5	9	26	11	30	1	1	1

Wartości obserwowanych przekroczeń parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych nie stwarzały zagrożenia dla zdrowia ludzi, w związku z tym nie wprowadzono ograniczeń dotyczących spożycia wody oraz sposobu jej użytkowania. Wszystkie parametry organoleptyczne i fizykochemiczne, które zostały przekroczone (mętność, mangan, żelazo, srebro, barwa, nikiel, ołów) należą do tzw. parametrów wskaźnikowych, a ich podwyższone wartości nie mają bezpośrednio negatywnego wpływu na zdrowie ludzi. Podwyższone wartości parametrów wskaźnikowych mogą świadczyć o nieprawidłowościach w procesie uzdatniania wody (efektywności uzdatniania), czy nieprawidłowościach w funkcjonowaniu instalacji wodnej. W przypadkach stwierdzenia zanieczyszczenia organoleptycznego i fizykochemicznego każdorazowe przekroczenie wartości dopuszczalnej zgłaszano bezzwłocznie producentom wody, zobowiązując ich jednocześnie do podjęcia natychmiastowych działań naprawczych, które polegały na optymalizacji procesu technologicznego oczyszczania wody (poprawie skuteczności procesu aeracji lub/i filtracji) oraz procesu dystrybucji wody (płukanie sieci wodociągowej, eliminującej wtórne zanieczyszczenia wody, powstające w wyniku odkładania się osadów na wewnętrznych powierzchniach sieci wodociągowej). Skuteczność działań naprawczych była każdorazowo potwierdzana powtórным badaniem wody. Producenci wody informowali również Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów organoleptycznych i fizykochemicznych z wymaganiami, które wystąpiły w badaniach realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej. Nie odnotowano istotnych nieprawidłowości w tym zakresie oraz przypadku zatajenia takich informacji przez producentów. W związku z utrzymującym się przekroczeniem parametru manganu na wodociągu Szpital Wolica, decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu, zostało wydane warunkowe stwierdzenie jakości wody do spożycia przez ludzi z określonym maksymalnym dopuszczalnym poziomem manganu do dnia 30 kwietnia 2023 r. Obecnie obiekt Wojewódzkiego Specjalistycznego Zespołu Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy jest zasilany z wodociągu gminnego Wolica.

W badaniach próbek wody w kierunku zanieczyszczeń mikrobiologicznych najczęściej stwierdzano przekroczone wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h oraz nieznacznie rzadziej bakterii grupy coli. Przekroczenia pozostałych parametrów mikrobiologicznych (*Escherichia coli* oraz *enterokoki kałowe*) miały charakter incydentalny i nie potwierdzały ich badania powtórzone.

Zanieczyszczenie wody bakteriami grupy coli miało najczęściej charakter miejscowy i krótkotrwały, a podjęte działania naprawcze przez producentów wody, były wystarczające do uzyskania należytej jakości dostarczanej wody w terminie 30 dni od dnia otrzymania sprawozdania z badań. W większości przypadków ilość stwierdzanych bakterii z tej grupy nie przekraczała 10 jtk/100 ml i nie towarzyszyły im istotniejsze z punktu widzenia zagrożenia dla zdrowia ludzi bakterie *Escherichia coli* oraz enterokoki kałowe. W wyniku badań nie ustalono bezpośrednich przyczyn zanieczyszczeń wody bakteriami grupy coli. Należy przypuszczać, że były one wynikiem niewłaściwej eksploatacji i konserwacji urządzeń wodnych. Prawdopodobną przyczyną zanieczyszczeń wody, wskazywaną często przez producentów wody, mogły być również niewłaściwie wykonane przyłącza wodociągowe (bez sprawnych zaworów zwrotnych) oraz podłączania do wewnętrznej instalacji wodociągowej budynków innych źródeł wody – studni kopanych. W ramach kontroli wewnętrznej na wodociągu sieciowym Pieczyska, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał komunikat w dniu 26 sierpnia 2022r. w sprawie ograniczonego spożycia wody (tylko po przegotowaniu). Pobrane próbki wody wykazały ponadnormatywną liczbę bakterii grupy coli. Przeprowadzone działania naprawcze administracji wodociągu oraz badania wykazały poprawę jakości wody do wartości normatywnych. W związku z powyższym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał komunikat w dniu 2 listopada 2022 r. w sprawie dobrej jakości wody na wodociągu sieciowym Pieczyska (gmina Brzeziny). Okresowo jakość wody odbiegała również od wymagań ze względu na zwiększone ilości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h - parametru stosowanego do kontroli skuteczności uzdatniania oraz oceny stopnia wtórnego jej zanieczyszczenia podczas dystrybucji siecią wodociągową. Parametr ten charakteryzuje organizmy psychrofilne, ginące poniżej temperatury 0°C i powyżej 30°C, nieszkodliwe dla człowieka, gdyż nie przeżywają w jego organizmie. W przypadku stwierdzenia przekroczenia mikrobiologicznego w analizowanych próbkach wody informowano niezwłocznie właściciela lub zarządcę wodociągu o wyniku badania, zobowiązując go jednocześnie do natychmiastowego podjęcia działań naprawczych, które polegały przede wszystkim na dezynfekcji chemicznej wody oraz eliminacji prawdopodobnych przyczyn zanieczyszczeń.

Podobnie jak w przypadku zanieczyszczeń organoleptycznych i fizykochemicznych, producenci wody wywiązywali się z obowiązku informowania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu o wystąpieniu niezgodności próbek w zakresie parametrów mikrobiologicznych.

Istotniejsze zanieczyszczenia mikrobiologiczne, które wystąpiły w ciągu roku na poszczególnych wodociągach ze względu na długość trwania oraz liczbę odnotowanych w próbkach bakterii przedstawiono w opisach poszczególnych grup wielkości urządzeń wodnych w dalszej części oceny.

Reasumując należy uznać, że jakość wody pochodzącej ze wszystkich nadzorowanych wodociągów w 2022 roku, oceniona na podstawie kontroli urzędowej oraz kontroli wewnętrznej, prowadzonej przez producentów wody była dobra (przydatna do spożycia) i spełniała wymagania rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. Dla każdego z obszarów zaopatrzenia w wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi wydano pozytywną tzw. ocenę okresową, potwierdzającą spełnienie wymagań określonych w załącznikach nr 1 i 4 do rozporządzenia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, będącą podsumowaniem wszystkich działań realizowanych w 2022 roku w ramach monitoringu jakości wody.

2.2. Wodociągi o produkcji 1001-10000 m³/d

W porównaniu do roku 2021 w tym przedziale produkcji nie zewidencjonowano żadnego urządzenia wodociągowego, Wodociąg Tłokinia Wielka w Gminie Opatówek w ubiegłym roku średnio produkował 874,6 m³/d. Względem planowanych próbek wody w ramach kontroli urzędowej oraz wewnętrznej uzgodniono z administratorem wodociągu ilość próbek odpowiadającym produkcji w granicach 1001-10000 m³/d.

2.3. Wodociągi o produkcji 101-1000 m³/d

W przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2022 roku zewidencjonowano 45 wodociągów (w tym 42 wodociągi „publiczne”, produkujące wodę służącą do celów zbiorowego zaopatrzenia ludności oraz 3 wodociągi zakładowe tj. wodociąg przedsiębiorstwa Colian Sp. z o. o. w Opatówku, wodociąg przedsiębiorstwa MCKEEN BEEF CP Sp. z o.o. w Liskowie oraz wodociąg w miejscowości Zbiersk Cukrownia, należący do GRUPY AWW Sp. z o. o. Jakość wody ujmowanej przez urządzenia w przedziale produkcji pomiędzy 101-1000 m³/d w 2022 roku nie wymaga stosowania skomplikowanych procesów uzdatniania. W produkowanej wodzie najczęściej przekroczonymi parametrami były mętność, mangan oraz żelazo, które usuwane są w procesach napowietrzania i filtracji.

Dodatkowo stosowana jest okresowo dezynfekcja podchlorynem sodu w celu utrzymania odpowiednich warunków bakteriostatycznych. Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody. Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2022 roku zestawiono w tabeli 13 poniżej. Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację. Wobec znacznie podwyższonej ilości stwierdzonych wartości liczby bakterii grupy coli w ramach kontroli wewnętrznej na wodociągu Pieczyska, w dniu 26 sierpnia 2022r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał komunikat dotyczący ograniczenia sposobu spożycia wody. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych, liczba bakterii grupy coli została przywrócona do wartości normatywnych. Wobec nadal utrzymującej się ponadnormatywnych wartości ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C po 72 h, dopiero po przywróceniu ww. parametru do wartości normatywnej, został w dniu 2 listopada 2022 r. wydany komunikat Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu dotyczący przydatności wody do spożycia przez ludzi.

2.4. Wodociągi o produkcji <100m³/d

W przedziale produkcji <100m³/d w 2022 roku zewidencjonowano 6 wodociągów, w tym 3 wodociągi produkujące wodę na potrzeby zbiorowego zaopatrzenia mieszkańców w wodę (Michałów Drugi, Mroczy Wielkie, Rajsko) oraz 3 wodociągi zakładowe tj. Wojewódzki Specjalistyczny Zespół Zakładów Opieki Zdrowotnej Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy (gm. Godziesze Wielkie), Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie Sp. z o.o. (gm. Koźminek) oraz wodociąg przedsiębiorstwa JAKO Sp. z o.o. (gm. Żelazków) produkujące wodę na własne potrzeby. Podobnie jak w grupie obiektów wymienionych wyżej, uzdatnianie wody w tych urządzeniach polega na jej napowietrzaniu i filtracji. Wodociąg Szpital Wolica oraz wodociąg Rajsko prowadzi stałą dezynfekcję wody za pomocą lampy UV.

Jeden wodociąg (Michałów Drugi) dystrybuje do spożycia wodę nieuzdatnianą (bezpośrednio ujmowaną). Stwierdzone zanieczyszczenia organoleptyczne i fizykochemiczne miały charakter krótkotrwały. Podwyższone stężenia kwestionowanych parametrów nie miały żadnych ujemnych skutków zdrowotnych dla konsumentów wody, mogły jedynie obniżyć chwilowo wartość użytkową wody. Wszystkie zanieczyszczenia mikrobiologiczne, jakie odnotowano w wyniku badań, udało się w możliwie krótkim czasie wyeliminować. W większości analizowanych przypadków zanieczyszczenia nie utrzymywały się dłużej niż 30 dni. Istotniejsze przekroczenia, jakie wystąpiły w 2022 roku zestawiono w tabeli 13.

Podczas kontroli sanitarnych ujęć oraz stacji uzdatniania wody nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości. Obiekty są utrzymane w stanie pozwalającym na ich prawidłową eksploatację.

W przypadku wodociągu Szpital Wolica przekroczone wartości parametryczne manganu wobec prowadzonych działań naprawczych, skutkowały koniecznością wydania decyzji przez Państwowego Powiatowego Inspektora Powiatowego w Kaliszu warunkowego stwierdzenia przydatności wody. Po otrzymaniu wniosku od administratora wodociągu, decyzją PPIS w Kaliszu przedłużono okres doprowadzenia parametru manganu do normatywnej wartości do dnia 30 kwietnia 2023 r. Na okres obowiązywania decyzji Szpital zaopatrywany jest w wodę z wodociągu publicznego Wolica.

Tab. 14. Zestawienie istotniejszych przekroczeń wartości dopuszczalnych parametrów mikrobiologicznych w badaniach wody przeprowadzonych w 2022 roku.

Lp.	Nazwa wodociągu	Przekroczone parametry bakteriologiczne	Czas trwania przekroczenia (liczba dni)	Rodzaj wydanego komunikatu (brak przydatności do spożycia/ przydatna po przegotowaniu)
1.	Wodociąg Rychnów	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	21	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Przekroczenie parametru zostało wykazane w jednym punkcie poborowym wody. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczenia.
2.	Wodociąg Rychnów	Bakterie grupy coli	82	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody.
3	Wodociąg Pieczyska	Ogólna liczba mikroorg. w 22 °C po 72 h	W 4 punktach poborowych: - w 2 punktach 20 dni od sierpnia do września - 1 punkt 31 dni (od sierpnia do września)	Wydano czasowy komunikat w sprawie ograniczeń użytkowania wody wodociągowej do spożycia przez ludzi. Kontrola wewnętrzna. W 4 próbkach pobranych w ramach kontroli wewnętrznej stwierdzono przekroczoną wartość ogólnej liczby mikroorganizmów w 22°C w ilości nie stwarzającej zagrożenia dla zdrowia ludzi w okresie styczeń-luty. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody.
4	Wodociąg Dębsko	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	23	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna. W jednej próbce wody wykryto podwyższoną ogólną liczbę mikroorganizmów w 22 °C w okresie 23 dni w miesiącu marzec. Zarządca wodociągu informował PPIS w Kaliszu o stwierdzonych przekroczeniach oraz o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Skuteczność działań naprawczych była potwierdzana powtórным badaniem wody.
5	Wodociąg Koźminek	Bakterie grupy coli	21	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. W jednym punkcie poborowym na sieci stwierdzono przekroczenie dopuszczalnej wartości parametru ilości bakterii grupy coli. Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia

				konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody.
6	Wodociąg Koźminek	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	23	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna administratora sieci. W jednej próbce wody stwierdzono przekroczenia dopuszczalnej wartości przedstawionego parametru. Przekroczenie wystąpiło w miesiącu marzec. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody.
7	Wodociąg Moskurnia	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	26	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna administratora sieci. Na jednym punkcie sieci wodociągowej w okresie od listopada do grudnia. Zarządca wodociągu poinformował PPIS w Kaliszu o podejmowanych działaniach naprawczych (dezynfekcji chemicznej wody). Wartość przekroczenia nie stwarzała zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody. Skuteczność działań naprawczych została potwierdzona powtórным badaniem wody.
8	Wodociąg Pietrzyków	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	42	Nie wydano komunikatu. Kontrola wewnętrzna administratora sieci. Przekroczenie parametru dotyczyło jednej próbki wody w okresie od marca do kwietnia. Ponowne badanie, wykonane po przeprowadzeniu działań naprawczych (dezynfekcja chemiczna wody), nie wykazało przekroczenia.
9	Wodociąg Janków Goliszewski	Ogólna liczba mikroorg. w 22°C po 72h	Przekroczenie w 3 punktach poborowych: 1 – 83 dni (styczeń-kwiecień); 2 – 145 dni (kwiecień-sierpień); 3 – 146 dni (kwiecień-sierpień)	Nie wydano komunikatu w sprawie ograniczeń użytkowania wody wodociągowej do spożycia przez ludzi. Kontrola urzędowa oraz wewnętrzna. Przekroczenia parametru dotyczyły jednej próbki z kontroli wewnętrznej pobranej w styczniu oraz dwóch próbek z kontroli urzędowej pobranych w kwietniu. Działania naprawcze polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Skuteczność działań naprawczych potwierdziły wyniki badania sprawdzającego w ramach kontroli wewnętrznej.
10	Wodociąg Michałów	Bakterie grupy coli	111	Nie wydano komunikatu. Kontrola urzędowa. Przekroczenia parametru dotyczyły 3 punktów na sieci wodociągowej. Wartość przekroczenia nie stanowiła bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia ludzkiego. Działania naprawcze polegały na dezynfekcji chemicznej wody. Skuteczność działań naprawczych potwierdziły wyniki badania sprawdzającego w ramach kontroli wewnętrznej.

2.5. Podsumowanie

1. Jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu kaliskiego była dobra (stwierdzone zanieczyszczenia mikrobiologiczne, organoleptyczne oraz fizykochemiczne nie stwarzały istotnego zagrożenia dla zdrowia konsumentów wody).
2. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej, analizy podejmowanych działań naprawczych oraz prowadzonego monitoringu (w tym urzędowej kontroli jakości wody) wydano okresowe oceny jakości wody za 2022 rok dla wszystkich obszarów dystrybucji wody przeznaczonej do spożycia na terenie powiatu kaliskiego, potwierdzające spełnienie wymagań w tym zakresie.
3. Na podstawie sprawozdań z badań jakości wody z 2022 roku, realizowanych w ramach kontroli wewnętrznej przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) ze wszystkich obszarów dystrybucji na terenie powiatu kaliskiego, stwierdzono przydatność wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.
4. W przypadku wodociągu Szpital Wolica decyzją Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zostało wydane warunkowe stwierdzenie przydatności wody ze względu na utrzymujące się wartości ponadnormatywne parametru manganu.
5. W każdej sytuacji wystąpienia przekroczeń dopuszczalnych norm określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 roku w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi podejmowane były działania nadzоровe nad producentami wody.
6. Producenci wody podejmowali działania naprawcze na urządzeniach produkujących i dystrybuujących wodę. W 2022 roku nie stwierdzono istotnych nieprawidłowości w zakresie terminowości przekazywania przez przedsiębiorstwo wodociągowo-kanalizacyjne oraz pozostałe podmioty (wykorzystujące wodę, pochodzącą z indywidualnych ujęć) sprawozdań z badań, informacji o przekroczeniach parametrów jakości wody, informacji o planowanych i podejmowanych działaniach naprawczych wraz z harmonogramem ich realizacji.
7. Stan sanitarny obiektów dostarczających wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi (pomieszczeń, ich wyposażenia oraz urządzeń) w 2022 roku był dobry.

III. STAN SANITARNY OBIEKTÓW UŻYTECZNOŚCI PUBLICZNEJ I KĄPIELISK

3.1. Domy pomocy społecznej oraz inne jednostki organizacyjne pomocy społecznej

Na terenie powiatu kaliskiego mamy cztery placówki zapewniające całodobową opiekę: Dom Pomocy Społecznej w Liskowie przy ul. ks. W. Blizińskiego 96, Środowiskowy Dom Samopomocy w Liskowie przy ul. Twórców Liskowa 3 oraz dwa nowe obiekty: Dzienny Dom „Seniora” wraz z Klubem „Seniora” przy ul. 1000-lecia 8 w Brzezinach i Klub „Seniora” w miejscowości Sierzchów, Sierzchów 33 w gminie Opatówek. W roku sprawozdawczym obiekty nie zostały skontrolowane.

3.2. Placówki zapewniające całodobową opiekę

W 2022 roku zewidencjonowano 3 obiekty: Dom Seniora Bursztynowe Zacisze przy ul. Leśnej 1 w Liskowie, Dom Opieki Aktywny Senior w miejscowości Pośrednik 10 w gminie Koźminek oraz jeden nowy obiekt włączony do ewidencji w II kwartale w 2022 r. -Dom Seniora „Zielony Piątek” w miejscowości Piątek Wielki 58 w gminie Stawiszyn. W roku sprawozdawczym skontrolowano 1 obiekt Dom Seniora „Zielony Piątek” w miejscowości Piątek Wielki 58 w gminie Stawiszyn. Stan sanitarno-techniczny i sanitarno-higieniczny pomieszczeń nie budził zastrzeżeń. Sprzątanie pomieszczeń przeprowadzane jest we własnym zakresie. Przestrzegana jest zasada sprzątania pomieszczeń z uwzględnieniem stref czystości mikrobiologicznej. Środki dezynfekcyjne dobrane właściwie w wystarczającej ilości, uzupełniane na bieżąco. Sprzęt po zakończonym sprzątaniu przechowywany prawidłowo. Placówka posiada opracowaną procedurę sprzątania i dezynfekcji. Czysta bielizna przechowywana jest w szafie, w wydzielonym pomieszczeniu. Brudna bielizna gromadzona jest w stelażach wyłożonych workiem foliowym w pomieszczeniu brudownika. Bielizna czysta i brudna przywożona jest transportem wykonawcy. Odpady komunalne odbiera uprawniony podmiot. Na terenie obiektu obowiązuje zakaz palenia tytoniu. W widocznym miejscu umieszczono znak graficzny oraz informację pisemną o zakazie palenia tytoniu. Teren wokół obiektu zachowany w czystości. Obecnie trwa zagospodarowanie terenu wokół budynku zielenią.

3.3. Hotele

W roku sprawozdawczym 2022 liczba obiektów hotelarskich na terenie powiatu kaliskiego wynosiła 8. W minionym roku nadzorem sanitarnym objęto 2 obiekty zaliczane do obiektów hotelarskich w myśl art. 36 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o usługach hotelarskich oraz usługach pilotów wycieczek i przewodników turystycznych (Dz. U. z 2020 r., poz. 2211 z późn. zm.). Przeprowadzono 2 kontrole stanu sanitarnego i technicznego. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono uchybień w zakresie stanu higieniczno-sanitarnego. Wszystkie pomieszczenia, urządzenia oraz elementy wyposażenia obiektów utrzymane były w dobrym stanie higieniczno-sanitarnym oraz sprawne technicznie. Postępowanie z czystą i brudną bielizną hotelową prawidłowe. Czysta bielizna była przechowywana w higienicznych warunkach.

3.4. Motele

Liczba obiektów w porównaniu z rokiem ubiegłym nie uległa zmianie. Pod nadzorem Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu znajdują się 3 obiekty z tej kategorii. W 2022 roku ww. obiekty nie zostały objęte kontrolą.

3.5. Inne obiekty świadczące usługi noclegowe

W 2022 roku zewidencjonowano 35 tego typu obiektów. W stosunku do roku poprzedniego przybył jeden obiekt, natomiast 4 obiekty zostały zlikwidowane. W roku sprawozdawczym kontrolą objęto 6 obiektów. W trakcie kontroli nie stwierdzono uchybień w stanie higieniczno-sanitarnym i technicznym. Gospodarstwa agroturystyczne spełniają minimalne wymagania, co do wyposażenia dla innych obiektów, w których są świadczone usługi hotelarskie. Główną atrakcją gospodarstw agroturystycznych była możliwość wypoczynku, biesiadowania oraz grillowania.

3.6. Obiekty wczasowo-turystyczne

W 2022 roku w powiecie kaliskim w ewidencji znajdował się 1 obiekt wczasowo-turystyczny ujęty w grupie obiektów świadczących usługi noclegowe tj. Gminny Ośrodek Wypoczynkowy w Brzezinach, który w roku sprawozdawczym został objęty kontrolą.

Podobnie jak w latach poprzednich plany dot. remontu/modernizacji pokoi ośrodka nie zostały zrealizowane z uwagi na ograniczone fundusze. Wzorem lat poprzednich pokoje przed sezonem letnim zostały odmalowane i przeprowadzono drobne prace naprawcze.

Ośrodek wypoczynkowy posiada także domki letniskowe, które zostały wyremontowane. Każdy z nich wyposażony jest w osobny węzeł sanitarny oraz kuchnię. Domki są podłączone do lokalnej sieci kanalizacyjnej oraz wodociągowej. W każdym z tych domków może być zakwaterowanych maksymalnie 6 osób. Z uwagi na dofinansowanie ze środków UE, domki do dnia 25.11.2022 roku były przeznaczone jako miejsce krótkotrwałego noclegu dla grup i zespołów działających w ramach kultury i sztuki. W dniu kontroli w domkach zostali ulokowani uchodźcy z Ukrainy, w związku z tym stanu sanitarno-higieniczny domków nie został objęty kontrolą. Goście przebywający w Ośrodku mieli możliwość skorzystania z kąpieliska (w dniu kontroli kąpielisko wyłączone z użytkowania ze względu na brak ratownika wodnego), plaży, boiska do tenisa ziemnego i stołowego, boiska do piłki siatkowej, mini siłowni oraz placu zabaw dla dzieci.

3.7. Zakłady fryzjerskie, kosmetyczne, odnowy biologicznej, tatuażu i solaria

W 2022 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu znajdowało się 71 obiektów. Na terenie powiatu kaliskiego, skontrolowano 9 zakładów tj. 12,68%. Przedmiotem kontroli była ocena stanu sanitarno-higienicznego zakładów w oparciu o obowiązujące przepisy. Skontrolowane obiekty należały do grupy zakładów fryzjerskich (5), kosmetycznych (3) i fryzjersko-kosmetycznych (1). Na terenie powiatu kaliskiego brak obiektów z grupy odnowy biologicznej i tatuażu.

W zakładach w zależności od przeznaczenia, narzędzia stosowane do obsługi klientów poddawane są właściwym zabiegom dezynfekcyjnym i sterylizacji (jeden obiekt wyposażony w autoklaw). W jednym kontrolowanym obiekcie generowane są odpady medyczne. Przedsiębiorca zawarł umowę o współpracy z uprawnionym podmiotem w zakresie świadczenia usług elektronicznych w systemie BDO oraz odbiór odpadów medycznych.

Ogólnie w ocenie służb sanitarnych, stan sanitarno-higieniczny kontrolowanych zakładów z terenu powiatu kaliskiego ulega stałej poprawie.

3.8. Ustępy publiczne

Na terenie powiatu kaliskiego brak jest tego typu stałych obiektów. Podobnie jak w latach ubiegłych, w miejscowościach, w których organizowane są imprezy masowe stawiane są przenośne systemy sanitarne.

3.9. Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych

Na terenie powiatu kaliskiego znajduje się 30 cmentarzy i 14 zakładów usług pogrzebowych. W porównaniu do roku poprzedniego liczba obiektów nie uległa zmianie. W roku 2022 na terenie powiatu skontrolowano 1 cmentarz, 1 zakład usług pogrzebowych, co stanowi odpowiednio 3,33 % i 7,14% ogólnej liczby obiektów. Skontrolowano również 2 kaplice przedpogrzebowe. W ramach kontroli zakładu pogrzebowego przeprowadzono także kontrolę środka transportu do przewozu zwłoki szczątków ludzkich, co do którego kontrolujący nie wniósł zastrzeżeń. Kontrola jednej z kaplic była przeprowadzona w ramach kontroli interwencyjnej w związku z telefoniczną skargą dot. złego stanu higieniczno-sanitarnego kaplicy oraz złego przechowywania w niej zwłok. Prowadzone działania inspekcyjne w udostępnionej kaplicy, polegające na sprawdzeniu pomieszczenia chłodni oraz sali ostatniego pożegnania nie potwierdziły w dniu kontroli złego stanu sanitarno-higienicznego oraz obecności zwłok w chłodni. Wszystkie kontrole nie wykazały nieprawidłowości.

3.10. Kąpieliska

W 2022 roku na nadzorowanym terenie przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zorganizowano jedno kąpielisko na zbiorniku wodnym w miejscowości Brzeziny. Organizator kąpieliska (Gminny Ośrodek Sportu i Rekreacji ul. 1000-lecia 10, 62-874 Brzeziny) przed sezonem oraz w ciągu trwania sezonu tj. od dnia 1 lipca 2022 roku do dnia 31 sierpnia 2022 roku prowadził badania jakości wody w ramach kontroli wewnętrznej, których wyniki na bieżąco przekazywał tutejszemu organowi. W roku sprawozdawczym przeprowadzono jedną kontrolę sanitarną kąpieliska. Łącznie ze zbiornika pobrano 4 próbki wody (1 próbka pobrana w ramach kontroli urzędowej przed sezonem oraz 3 próbki pobrane w ramach kontroli wewnętrznej), w których oznaczano najbardziej prawdopodobną liczbę *Escherichii coli* oraz obecność i liczbę enterokoków kałowych. Na podstawie ww. badań oraz oceny organoleptycznej Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydawał bieżące (pozytywne) oceny jakości wody w kąpielisku (4 decyzje stwierdzające przydatność wody do kąpeli) oraz pozytywną oceną jakości wody po sezonie kąpieliskowym w 2022 roku na kąpielisku Brzeziny.

Zagospodarowanie plaż

Kontrola plaży (piaszczysto-trawiastej) była przeprowadzona w ramach kontroli nadzorowanego kąpieliska zorganizowanego nad zbiornikiem wodnym w miejscowości Brzeziny. Plaża była utrzymana w należyтым porządku i czystości. Na infrastrukturę kąpieliska składają się: piaszczysta plaża oraz zbiornik wodny z pomostem drewnianym. Obok plaży znajduje się mini siłownia, dwa boiska do piłki siatkowej plażowej, kort do gry w tenisa, plac zabaw dla dzieci, miejsce do grillowania oraz dwie przebieralnie. Użytkownicy terenu mieli możliwość korzystania z przebieralni oraz z punktów poboru wody do spożycia pochodzącej z wodociągu sieciowego, a także z sanitariatów w budynku gminnego ośrodka wczasowo-wypoczynkowego zlokalizowanego w pobliżu zbiornika. Na plaży znajdowała się wystarczająca ilość pojemników na odpady, które były opróżniane na bieżąco. Kąpielisko wyposażone zostało w tablicę informacyjną zawierającą takie informacje jak: nazwę organizatora kąpieliska, dane adresowe, numer telefonu organizatora; nazwę organu kontrolującego kąpielisko, dane adresowe, numer telefonu; informację o bieżącej ocenie wody; okres działania oraz funkcjonowania obiektu. Wypoczywający mogli zapoznać się z regulaminem korzystania z obiektu. Zgodnie z danymi umieszczonymi na tablicy informacyjnej kąpielisko jest niestrzeżone (brak nadzoru ratownika). Zalecono organizatorowi przestrzeganie przepisów dot. obowiązków w zakresie spełnienia wymagań bezpieczeństwa osób przebywających na obszarach wodnych.

3.11. Hałas komunalny

W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu nie rozpatrywał interwencji dot. uciążliwości związanej z hałasem wewnątrz pomieszczeń.

3.12. Interwencje

W 2022 roku przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną. Kontrola jednej z kaplic była przeprowadzona w związku z telefoniczną skargą dot. złego stanu higieniczno-sanitarnego kaplicy oraz złego przechowywania w niej zwłok. (opisana w dziale Cmentarze i Zakłady Usług Pogrzebowych).

3.13. Inne obiekty

W 2022 roku w pozostałych obiektach w tej grupie skontrolowano 1 obiekt tj.: stacja paliw OLKOP w miejscowości Szczytniki. Podczas przeprowadzonej kontroli w obiekcie nie stwierdzono nieprawidłowości. Pomieszczenia sanitarne wyposażone były w odpowiednią ilość środków myjąco-dezynfekcyjnych oraz wystarczającą ilość środków higieny osobistej. W skontrolowanym obiekcie przestrzegana była ustawa o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych. Informacja o zakazie palenia umieszczona była w widocznych miejscach. Pomieszczenia, urządzenia oraz elementy ich wyposażenia jak również teren wokół stacji utrzymane były w dobrym stanie sanitarnym.

3.14. Podsumowanie

1. Przeprowadzone w roku sprawozdawczym kontrole nie wykazały nieprawidłowości w stanie higieniczno-sanitarnym skontrolowanych obiektów.
2. Prowadzona przez podmioty gospodarka odpadami komunalnymi była prawidłowa.
3. Kierowane do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu prośby o interwencje dot. między innymi wadliwego funkcjonowania oczyszczalni ścieków zbudowanej na terenie boiska w Stobnie Siódmym, o przeprowadzenie kontroli emisji zanieczyszczeń pyłowych do powietrza oraz zapylenia sąsiadujących terenów w gminie Opatówek, w sprawie uciążliwości dotyczących przerw w dostawie wody oraz złej jakości wody, wprowadzania ścieków do rowu melioracyjnego w miejscowości Borek, w sprawie zanieczyszczenia rzeki Bawół oraz odprowadzania ścieków za pomocą rury kanalizacyjnej do stawu zlokalizowanego na terenie parku przy Dworku Marii Dąbrowskiej w Russowie, kierowane były do odpowiednich instytucji zgodnie z kompetencjami.

IV. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW OPIEKI ZDROWOTNEJ

4.1. Zakłady opieki zdrowotnej – ogółem

W 2022 roku Państwowa Inspekcja Sanitarna w Kaliszu skontrolowała stan sanitarny 10 placówek, co stanowi 29,4 % ogółu podmiotów leczniczych ujętych w (tab.15).

Tab. 15. Udział placówek niepublicznych w ogólnej liczbie zakładów opieki zdrowotnej w latach 2019 -2022 roku w powiecie kaliskim

Rok	Ogólna liczba podmiotów leczniczych	Ogólna liczba podmiotów leczniczych niepublicznych	% podmiotów leczniczych niepublicznych
2019	35	30	86%
2020	35	30	86%
2021	35	30	86%
2022	34	29	85%

Wśród wszystkich skontrolowanych obiektów 10 % stanowiły placówki publiczne, natomiast placówki niepubliczne 90%. W 1 skontrolowanym obiekcie publicznym stwierdzono uchybienia, które dotyczyły złego stanu sanitarno - technicznego obiektu (szpital). W danym roku sprawozdawczym nieprawidłowości zostały usunięte. Ocenę szczegółową stanu sanitarnego przedstawia tabela 16.

Tab. 16. Podmioty lecznicze o złym stanie sanitarnym w 2022 roku w powiecie kaliskim

Podmioty lecznicze		Powiat kaliski
Lecznictwo zamknięte		
Szpitale	Skontrolowano	2
	Stwierdzono zły stan sanitarny	1
Hospicja stacjonarne	Skontrolowano	1
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Lecznictwo otwarte - ambulatoryjne		
Publiczne	Skontrolowano	0
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Niepubliczne	Skontrolowano	7
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0
Ogółem	Skontrolowano	10
	Stwierdzono zły stan sanitarny	0

4.2. Zakłady leczenia zamkniętego

Do obiektów tej grupy w powiecie kaliskim należą: Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze Małe, Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. Sokołówka 1, 62-840 Koźminek, Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne Rożdżały 21, 62-860 Opatówek. Obiekty są zróżnicowane pod względem stanu technicznego i organizacji działalności.

4.2.1. Stan techniczny i funkcjonalny szpitali

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k /Kalisza 62-872 Godziesze Małe

Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy znajduje się w budynku dwukondygnacyjnym. Jest szpitalem monoprofilowym w zakresie leczenia chorób płuc i gruźlicy. Posiada Izbę Przyjęć, trzy Oddziały Chorób Płuc i Gruźlicy „A”, „B”, „C”, Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej, zaplecze diagnostyczno-lecznicze. W 2022 roku przeniesiono Przychodnię Specjalistyczną z obiektu mieszczącego się w Kaliszu przy ul. Majkowskiej 13 do nowego pawilonu w szpitalu w Wolicy. W osobnym budynku znajdują się pomieszczenia do wydawania zwłok i czasowego przechowywania zwłok zaopatrzone w urządzenie chłodnicze. W danym roku sprawozdawczym przeprowadzono gruntowny remont ww. pomieszczeń. Sekcji zwłok nie wykonuje się. Na oddziałach wydzielone są izolowane odcinki dla pacjentów z gruźlicą. Oddział Rehabilitacji Pulmonologicznej został przeniesiony od października 2021 roku do nowego pawilonu. Szpital posiadał opracowany program dostosowawczy, który uzyskał pozytywną opinię Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego w Poznaniu decyzją z dnia 26.08.2011 roku Nr DN-NS.9027.34.9.2011.

W związku z upływem terminu realizacji programu działań dostosowawczych wszystkie zadania, które nie zostały zrealizowane do 31.12.2017 roku zostały ujęte, po przeprowadzonej kontroli kompleksowej w 2018 roku, w decyzji administracyjnej ON.HK.1.3.2.2018 z dnia 10 grudnia 2018 roku. Na wniosek strony wydano decyzję zmieniającą termin realizacji obowiązków decyzji do dnia 15 grudnia 2025 roku. Zrealizowane prace w danym roku sprawozdawczym, które dotyczyły programu dostosowawczego obejmują kontakt na linii pacjent a odwiedzający – został zapewniony poprzez udostępnienie odpowiednich narzędzi teletechnicznych tj.: telefon komórkowy, laptop oraz zmodernizowane sieci wi-fi (sieć działa na wszystkich oddziałach). W roku sprawozdawczym 2022 przeprowadzono kontrolę kompleksową. Na stwierdzone nieprawidłowości wydana została decyzja administracyjna oraz decyzja w sprawie nałożenia i pobrania opłaty za wykonane czynności kontrolne. Nieprawidłowości stwierdzone podczas kontroli dotyczyły: złego stanu sanitarno-technicznego ścian, mebli, armatury prysznicowej, pękniętej pokrywy pojemnika plastikowego do transportu wewnętrznego czystej bielizny. Podczas przeprowadzonej kontroli sprawdzającej w danym roku sprawozdawczym stwierdzono wykonanie obowiązków zawartych w ww. decyzji w całości. W danym roku sprawozdawczym szpital podjął szereg prac inwestycyjnych i modernizacyjnych zmierzających do poprawy istniejącej funkcjonalności szpitala tj.:

- a. w trakcie realizacji jest II etap budowy modułowego izolowanego pawilonu łóżkowego do rehabilitacji pulmonologicznej, w tym dla osób z powikłaniami wywołanymi przez zakażenie SARS-CoV-2, z przewidywanym terminem zakończenia do końca I kwartału 2023 roku,
- b. zakończono prace związane z:
 - budową farmy fotowoltaicznej,
 - modernizacją stacji pomp próżniowych,
 - modernizacją systemu informatycznego Eskulap,
 - zakupieniem agregatu prądotwórczego i wykonaniem przyłącza do sieci zgodnie z przepisami zasilania rezerwowego,
 - wykonaniem dokumentacji projektowej modernizacji oddziałów (związanych z realizacją programu dostosowawczego),
 - modernizacją prosektorium wraz z wymianą wyposażenia.

Modernizacja prosektorium polegała na wykonaniu kompleksowych robót remontowych obejmujących:

- roboty budowlane: elewacja budynku, wymiana okładziny dachu wraz z orynowaniem oraz roboty tynkarskie, malarskie, płytkarskie,
- roboty elektryczne i wodno-kanalizacyjne, tj. wymiana instalacji i montaż nowego osprzętu,
- prace wentylacyjne: montaż wentylatorów elektrycznych w pomieszczeniach „mokrych” (o dużym nasileniu wilgoci) oraz zainstalowanie klimatyzacji w pomieszczeniach wymagających niskich temperatur.

Ponadto dokonano zakupu nowego wyposażenia prosektorium tj.:

- komora chłodnicza – 2 komory po 4 miejsca (ogółem 8 miejsc),
- wózek podnośnikowy hydrauliczny do wkładania ciał do komory,
- stół sekcyjny,
- stół do ubierania ciał,
- stół do przewozu ciał.

Pozostały do zamontowania w I kwartale 2023 roku siatki na oknach przeciwko insektom.

W trakcie modernizacji prosektorium przechowywaniem i transportem zwłok zajmowała się firma: Usługi Pogrzebowe Jerzy Kulawinek. Żydów ul. Łąkowa 1.

Ponadto Szpital zakupił:

- szafy EDC plus do przechowywania aparatów endoskopowych,
- zestaw do ergospirometrii,
- kapnograf,
- lampy bezcieniowe,
- ssak próżniowy,
- termometry,
- aparaty do mierzenia ciśnienia tętniczego krwi,
- urządzenie do kompostowania.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołówce

Sokołówka 1 62-840 Koźminek

W roku sprawozdawczym 2022 przeprowadzono łącznie 2 kontrole, w tym 1 kontrolę kompleksową oraz 1 kontrolę interwencyjną. Wydano 1 decyzję zmieniającą termin realizacji obowiązku decyzji. Obowiązuje punkt decyzji administracyjnej nr ON.HK.432.1.2.2019 z dnia 2 lipca 2019 roku dotyczący zamontowania windy w budynku Oddziału Psychiatrycznego Ogólnego z terminem 20 grudnia 2022 roku, który ponownie na wniosek strony został wydłużony do dnia 30 czerwca 2023 roku. Obecnie ww. punkt decyzji jest w trakcie realizacji. Dyrekcja zakładu wystąpiła do Urzędu Miasta i Gminy Koźminek o ustalenie lokalizacji inwestycji celu publicznego pod nazwą „Rozbudowa i przebudowa budynku oddziału psychiatrycznego ogólnego o szyb windowy i klatkę schodową WZOP Sp. z o. o. w Sokołówce”, na którą w dniu 9 września 2021 roku uzyskano pozytywną decyzję o ustaleniu lokalizacji celu publicznego. W dniu 9 września 2022 roku została podpisana umowa z firmą wykonawczą na realizację powyższego zadania.

Wykonanie ww. obowiązku nie było możliwe w ustalonym czasie ze względu na niedotrzymanie przez wykonawcę terminu realizacji zleconych mu w tym zakresie prac z powodu powstałych opóźnień w dostawie dźwigu osobowego, związanych z przerwami łańcuchów dostaw spowodowanymi aktualnymi problemami gospodarczymi.

Kontrola kompleksowa,

Oddział Leczenia Uzależnień (OLU).

Budynek zaliczany jest do obiektów użyteczności publicznej. Powstał po rozbudowie i przebudowie dawnego budynku Hostelu dla uzależnionych od alkoholu na potrzeby WZOP Sp. z o. o. w Sokołowie. Oddział rozpoczął działalność od listopada 2021 roku. (pozytywna opinia PPIS w Kaliszu dopuszczająca do użytkowania pomieszczenia obiektu z dnia 02.07.2021 nr ON-NS.9020.81.2021). Ogólna liczba łóżek – 58, ogólna liczba pokoi – 18 (dwa – 2 osobowe, sześć – 4 osobowe, dziesięć – 3 osobowych). W dniu kontroli przebywało 52 pensjonariuszy.

Z powierzchni użytkowej obiektu wydzielono następujące pomieszczenia objęte kontrolą:

parter - 7 pokoi pensjonariuszy, w tym: dwa pokoje 2 osobowe (w razie potrzeby jeden pokój 2 osobowy traktowany jako izolatka - umywalki, toaleta w najbliższy sąsiedztwie, drugi pokój 2 osobowy ze wspólnym węzłem sanitarnym), jeden pokój 4 osobowy z łazienką (dla kobiet), cztery pokoje 3 osobowe ze wspólnym węzłem sanitarnym (dla mężczyzn), 2 łazienki dla osób niepełnosprawnych, pomieszczenie magazynowania odpadów medycznych, magazyn brudnej bielizny, pomieszczenie sanitarne ogólnodostępne, poczekalnię, pokój terapeuty, dwie sale terapeutyczne, pomieszczenie gospodarcze, rejestrację, pokój pielęgniarki, pomieszczenie przygotowywania posiłków, zmywalnię, jadalnię, świetlicę, hol, punkt wydawania leków, pomieszczenie sanitarne dla personelu, pomieszczenie porządkowe, pomieszczenie sanitarne męskie, pomieszczenie sanitarne damskie, korytarze, piętro - 11 pokoi pensjonariuszy, w tym: cztery pokoje 4-osobowe, dwa pokoje 3-osobowe, jeden pokój 4-osobowy z łazienką (dla kobiet), cztery pokoje 3-osobowe ze wspólną łazienką (dla mężczyzn), łazienkę dla pacjentów niepełnosprawnych, pomieszczenie porządkowe, pomieszczenie gospodarcze, magazyn bielizny brudnej, pomieszczenie sanitarne personelu, poczekalnię, trzy pokoje terapeuty, dwie sale terapeutyczne, pokój pielęgniarki oddziałowej, pokój kierownika, magazyn bielizny czystej, pralnię, 2 klatki schodowe, pomieszczenie gospodarcze, korytarze.

Budynek dostosowany został dla osób niepełnosprawnych (windy - sprawna w trakcie kontroli). Zaobserwowano odpryski na ścianie w kabinie prysznicowej łazienki ogólnodostępnej dla pacjentów na pierwszym piętrze. Usunięcie nieprawidłowości zaplanowano w opracowanym na rok 2022 planie prac bieżących oraz remontowo – naprawczych z terminem realizacji do 12.12.2022 roku.

Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych (OLZA)

Ogólna liczba łóżek – 39, ogólna liczba pokoi – 8 (jeden 1-osobowy, jeden 2-osobowy, pięć 3-5 osobowych, jeden 8-osobowy). Obserwuje się pogarszający się stan malatury łóżek w poszczególnych salach chorych. W łazience ogólnodostępnej dla pacjentów stwierdzono odpryski farby na suficie i ścianie oraz zniszczone baterie umywalkowe. Zaplanowano bieżące prace remontowo – naprawcze ww. uchybień w Planie bieżących remontów, napraw i prac malarskich w oddziałach w roku 2022.

Oddział Psychiatryczny Ogólny (OPO)

Ogólna liczba łóżek – 55, ogólna liczba pokoi – 12 (dziesięć – 3-5 osobowych, dwa – 8 osobowe). Zaplanowano naprawę stolików przyłóżkowych i szaf, krzeseł, malatury części metalowych łóżek w poszczególnych salach pacjentów oraz usunięcie zacieku na suficie w łazience dla pacjentów na parterze oddziału w terminie do 12.12.2022 roku - (zawarto w Planie remontu na bieżący rok).

Dział terapii zajęciowej

Funkcjonuje w budynku administracyjnym w skład, którego wchodzi: pracownia terapii zajęciowej, kuchenka, pomieszczenie porządkowe, sanitariaty dla pacjentów i dla personelu, magazynek sprzętu. W budynku wydzielono tzw. Punkt Szczepień Powszechnych, który został przeniesiony z budynku („starej” części) po byłym hostelu dla uzależnionych od alkoholu. Czasowo dostosowano pomieszczenia do przeprowadzania szczepień przeciw COVID-19 (soboty, obecnie małe zainteresowanie szczepieniami). Usunięto sprzęt do ćwiczeń, siłownię. Stan techniczny i sanitarny pomieszczeń bez uwag. Badania genetyczne w kierunku diagnostyki koronawirusa wykonywane w laboratorium ALAB Poznań ul. Grudzieniec, wykonywane są też testy antygenowe samodzielnie przez szpital. Wszelkie usterki stanu sanitarno-technicznego budynków szpitala wykonywane są na bieżąco. Dyrekcja zakładu potwierdziła wykonanie powyższych prac przeprowadzonych w I i II półroczu roku sprawozdawczego w nadesłanych pismach z dni: 09.08 2022 roku oraz 01.12.2022 roku.

Kontrola kompleksowa nie wykazała nieprawidłowości.

Kontrola interwencyjna

Przeprowadzono kontrolę w związku ze skargą dot. wystąpienia pluskiew w pomieszczeniach oddziału psychiatrycznego. Z informacji uzyskanych od dyrekcji placówki wynika, że w dniu 26 lipca 2022 roku w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokołowie w odcinku rehabilitacyjno-terapeutycznym w sali chorych pojawiły się pluskwy (zgłoszenie pacjenta).

W dniu 27 lipca 2022 roku została przeprowadzona dezynsekcja wskazanej sali oraz dyżurki pielęgniarskiej zgodnie z procedurami przez firmę zewnętrzną (P.H.U. „PROTHON PLUS” Paweł Kwolek). W dniu 28 lipca 2022 roku zastosowano wietrzenie pomieszczeń oraz mycie podłóg i blatów roboczych. Przedstawiono do wglądu protokoły wykonania usługi. Zaplanowano ponowną dezynsekcję sali oraz dyżurki pielęgniarskiej. Prowadzone czynności kontrolne w udostępnionej sali i dyżurce pielęgniarek w odcinku rehabilitacyjno – terapeutycznym, a polegające na sprawdzeniu szafek nocnych, zakamarków i szczelin łóżek, okien itd. nie potwierdziły w dniu kontroli obecności pluskiew oraz śladów innych owadów czy gryzoni. Sytuacja w oddziale monitorowana jest na bieżąco przez dyrekcję szpitala oraz pielęgniarkę oddziałową. Postępowanie z bielizną szpitalną czystą i brudną zgodnie z obowiązującą procedurą. Wymieniono koce, poduszki. Od dyrekcji uzyskano informację, że placówka otrzyma dotację z Urzędu Marszałkowskiego w Poznaniu na kwotę 100 tys. zł za którą, w salach chorych wszystkie tapczany zostaną wymienione na nowe metalowe łóżka ze zmywalnymi materacami, wymienione zostaną również stoliki przyłóżkowe, fotele oraz w dyżurce pielęgniarek zostanie wymieniona sofa, termin realizacji wymiany mebli przewidziany jest na październik 2022 roku. Przed wymianą tapczanów na nowe łóżka będzie przeprowadzona kolejna dezynsekcja całego oddziału. W kontrolowanym podmiocie są opracowane i wdrożone procedury higieniczne w zakresie zapobiegania oraz zwalczania zakażeń i chorób zakaźnych. Procedury są oparte o aktualne przepisy, wytyczne, zatwierdzone przez dyrektora szpitala. Nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących podejmowanych w szpitalu działań. W stosunku do lat poprzednich obserwuje się ciągłą poprawę stanu sanitarno-technicznego pomieszczeń. Prace remontowe i modernizacyjne wykonane w 2022 roku w Wojewódzkim Zakładzie Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o., Sokołówka 1, 62 – 840 Koźminek.

a) Oddział Psychiatryczny Ogólny

- w odcinku rehabilitacyjno – terapeutycznym zakupiono 42 tapczaniki jednoosobowe o stelażu metalowym wraz z materacami przystosowanymi do dezynfekcji oraz 42 szafki przyłóżkowe metalowe; przyklejono na ścianach płyty ochronne w systemie c/s acrovyn,
- wykonano prace malarskie w pomieszczeniach depozytu pacjentów,
- w łazienkach dla pacjentów wykonano prace malarskie,

b) Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych

- wykonano prace malarskie w łazience dla pacjentów, wymieniono zniszczone baterie umywalkowe,
- dokonano bieżących napraw szafek przyłóżkowych,

c) Oddział Leczenia Uzależnień

- wykonano prace malarskie w łazience ogólnej dla pacjentów na I piętrze w tzw. „starej części budynku”,

d) Kuchnia Zakładowa

- w wydawalni posiłków wymieniono szafki wykonane z płyty meblowej na szafki ze stali nierdzewnej,
- na kuchni głównej wymieniono zużyte zlewozmywaki,

e) Zaplecze

- wykonano przegląd serwisowy i skalibrowano systemy dozujące Penguin 4 u – systemowy – przez serwis Ecolab – nieprawidłowości nie stwierdzono.

**Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,
Rozdźały 21 62-860 Opatówek**

Przeprowadzono kontrolę kompleksową. Nieprawidłowości nie stwierdzono. Kontrolowany obiekt jest w dobrym stanie sanitarno – technicznym, oddany do użytkowania w 2008 roku. Obiekt usytuowany jest w wolnostojącym budynku przystosowanym dla osób niepełnosprawnych. Wszystkie pomieszczenia w budynku wyposażone są w wentylację kanałowo-grawitacyjną, dwa pomieszczenia: brudownik i pokój kąpielowy w wentylację mechaniczną nawiewno-wywiewną.

Posiada własną kotłownię gazową VIESSMANN oraz własną biologiczną oczyszczalnię ścieków WOBET- HYDRET. W placówce opracowane są i wdrożone procedury higieniczne. Każdy punkt wodny wyposażony jest w umywalkę z bieżącą ciepłą i zimną wodą, dozowniki z mydłem płynnym i preparatem antyseptycznym do rąk, podajnik z ręcznikiem jednorazowego użytku oraz pojemnik na zużyte ręczniki. Kontrolowany obiekt jest w dobrym stanie sanitarno-technicznym i sanitarno-higienicznym. Obecnie oddział szpitalny posiada 20 łóżek usytuowanych w 6 salach tj.: 2 sale dwułożkowe (z oddzielną łazienką), 3 sale pięciolóżkowe z oddzielnymi łazienkami i 1 salę trzyłożkową z węzłem sanitarnym (wspólnym dla sąsiadujących sal). Brak izolatki (istnieje możliwość wydzielenia sali jednoosobowej w razie potrzeby). Bieżący stan sanitarno-higieniczny w/w pomieszczeń nie budzi zastrzeżeń. Obiekt spełnia wymogi rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2022 roku w sprawie szczegółowych wymagań, jakim powinny odpowiadać pomieszczenia i urządzenia podmiotu wykonującego działalność leczniczą.

4.2.2. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku w otoczeniu szpitali

Nieprawidłowości nie stwierdzono. Nie otrzymano żadnych skarg od osób trzecich w sprawie niewłaściwego gospodarowania odpadami komunalnymi oraz utrzymania czystości pomieszczeń i w otoczeniu szpitali.

4.2.3. Zaopatrzenie w wodę

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

1. Szpital jest zaopatrywany w wodę z własnego ujęcia. W 2022 roku w wyniku badań prowadzonych w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej, stwierdzono podwyższoną wartość manganu. W związku z czym została wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu decyzja stwierdzająca warunkową przydatność wody do spożycia. Administrator wodociągu został zobowiązany do przywrócenia normatywnych wartości manganu w wodzie przeznaczonej do spożycia do dnia 30 kwietnia 2023 r. Obecnie obiekt jest zaopatrywany przez gminny wodociąg sieciowy Wolica.

2. W 2022 roku przeprowadzono badania próbek wody ciepłej na obecność bakterii z rodzaju *Legionella* sp. w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej. W jednej z czterech analizowanych próbek wody zostały wskazane przekroczenia wartości dopuszczalnej ilości bakterii *Legionella* sp. Na tej podstawie została wydana decyzja rachunkowa przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych pobraną próbkę wody, która nie wykazała przekroczenia parametru *Legionella* sp.
3. W minionym roku została przeprowadzona wymiana części sieci wewnętrznej oraz przyłączy do nowych budynków Szpitala. W wyniku prowadzonych działań doszło do zanieczyszczenia sieci, które zostały wykryte w analizowanych próbkach wody pobranych w ramach kontroli urzędowej Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Po prowadzonych działaniach naprawczych udało się administratorowi doprowadzić parametry bakteriologiczne do wartości normatywne. Ze względu na przekroczone wartości manganu, została wydana warunkowa przydatność wody.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

1. Oddział Psychiatryczny Ogólny oraz Oddział Leczenia Zespołów Abstynencyjnych Szpitala w Sokołowie zaopatrywany jest w wodę z własnego ujęcia. W minionym roku badania wody były prowadzone w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej. W 2022 roku jakość wody pod względem bakteriologicznym oraz fizykochemicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
2. W dniu 28 października 2022 r. przeprowadzono badania wody ciepłej w ramach kontroli wewnętrznej na obecność bakterii z rodzaju *Legionella* sp. Próbkę pobrano w 3 punktach. Analiza w/w próbek wykazała, że jakość wody ciepłej w instalacji wodociągowej budynku, spełnia wymagania w zakresie liczby bakterii *Legionella* sp., określone w zał. nr 5 części A rozporządzenia Ministra Zdrowia z 7 grudnia 2017r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294).
3. Ujęcie awaryjne dla Szpitala w Sokołowie stanowi wodociąg publiczny w Koźminku. Woda w budynkach szpitala jest badana cyklicznie w ramach państwowego monitoringu jakości wody i w ramach kontroli wewnętrznej.
4. W 2022 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

**Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej ul. Karłowicza 4 , 62-800 Kalisz -
Hospicjum Stacjonarne w Roźdzałach.**

1. Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę jest wodociąg sieciowy w miejscowości Tłokinia Wielka, który znajduje się pod nadzorem Inspekcji Sanitarnej.
2. W 2022 roku jakość wody pod względem fizyko-chemicznym jak również bakteriologicznym odpowiadała wymaganiom określonym w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi (Dz. U. z 2017 r. poz. 2294). Obiekt nie posiada rezerwowego zaopatrzenia w wodę.
3. W roku sprawozdawczym pobierano próbki wody ciepłej do badań laboratoryjnych na obecność bakterii z rodzaju Legionella z budynku Hospicjum Stacjonarnego w Roźdzałach w związku ze sprawowanym przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej nadzorem nad jakością wody przeznaczonej do spożycia. W jednej z trzech pobranych analizowanych próbek wody zostały przekroczone wartości normatywne bakterii z rodzaju Legionella Sp. Po przeprowadzonych działaniach naprawczych został wykonany pobór w ramach nadzoru przez organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej, potwierdzających poprawę jakości wody po przeprowadzonych działaniach naprawczych przez administratora obiektu.
4. W 2022 roku nie odnotowano przerw w dostawie wody. Nie prowadzono również modernizacji.

4.2.4. Odprowadzanie ścieków

Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy

Ścieki ze wszystkich oddziałów Szpitala przechodzą przez oczyszczalnię ścieków i są odprowadzane do kanalizacji gminnej.

**Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie-
Oddział w miejscowości Sokołówka**

Ścieki pochodzące ze szpitala w Sokołowie nie podlegają dezynfekcji, poprzez przepompownię ścieków są odprowadzane na oczyszczalnię w Koźminku.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach,
Rożdżały 21, 62-860 Opatówek

Ścieki komunalne z budynku hospicjum odprowadzane są do własnej, biologicznej oczyszczalni ścieków, działającej w oparciu o metodę osadu czynnego. Oczyszczone ścieki nie podlegają dezynfekcji i odprowadzane są bezpośrednio do gruntu. Nadmiar osadu jest odbierany okresowo przez przedsiębiorstwo asenizacyjne, co potwierdzają faktury za wykonaną usługę.

4.2.5. Dezynfekcja

W roku sprawozdawczym nie stwierdzono nieprawidłowości dotyczących procedur dezynfekcyjnych.

4.2.6. Stacja przygotowania łóżek

W Wojewódzkim Specjalistycznym ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy oddano do użytku centralną dezynfektornię - stację przygotowania łóżek od kwietnia 2018 roku. Podzielona jest na strefę czystą i brudną. Pomiędzy tymi strefami znajduje się przelotowa automatyczna komora dezynfekcyjna GED posiadająca próżniowe komory ciśnieniowe. Urządzenie wyposażone jest w programy dezynfekcji sprzętu. Zakres temperatur od 75°C do 105° C. Czas dezynfekcji od 1 min do 20 min, czas osuszania 5 min. Dezynfekcji podlegają: łóżka, materace, poduszki, koce.

4.2.7. Sterylizacja

Szpital w Wolicy nie posiada w swojej strukturze centralnej sterylizatorni, dysponuje tylko podręczną sterylizatornią. Stosowaną metodą sterylizacji w placówce jest autoklawowanie. Do sterylizacji sprzętu w szpitalu (w większości akcesoria wykorzystywane do bronchoskopii, drenażu jamy opłucnej) są używane 2 sterylizatory: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Laboratorium mikrobiologiczne wyposażone jest w 2 urządzenia sterylizujące: AZTECA-AC-470, AZTECA-AC-470, rok produkcji 2015. Szpital posiada także umowę na usługi sterylizacyjne sprzętu termolabilnego z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu ul. Poznańska 79. Uchybień w zakresie sterylizacji nie stwierdzono.

Szpital w Sokołowie posiada umowę na usługi sterylizacyjne z Wojewódzkim Szpitalem Zespolonym im. Ludwika Perzyny w Kaliszu przy ul. Poznańskiej 79. W hospicjum stacjonarnym w Rożdżalach stosuje się wyłącznie sprzęt jednorazowego użytku. W świetle obowiązujących przepisów kierownicy podmiotów leczniczych zobligowani są do zapewnienia warunków skutecznej sterylizacji oraz prowadzenia dokumentacji procesów sterylizacji. Pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej podczas prowadzonych kontroli aktualizują rejestr urządzeń sterylizujących, kontrolują dokumentację procesów sterylizacji oraz prawidłowość kontroli wewnętrznej procesu sterylizacji.

4.2.8. Gromadzenie i unieszkodliwianie odpadów

Odpady komunalne

Na stanowiskach pracy opracowane i wdrożone są procedury z zakresu prawidłowego postępowania z odpadami. Odpady komunalne zbierane są do worków foliowych, a następnie przechowywane w kontenerach i pojemnikach w wydzielonych miejscach (zadaszonych z betonową posadzką). Pojemniki są regularnie opróżniane i wywożone przez specjalistyczną firmę. W 2022 roku nie odnotowano nieprawidłowości w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. w Sokołowie

Odpady gromadzone są w 5 kontenerach o pojemności 1100 cm³ (odpady zmieszane) oraz w 1 pojemniku o pojemności 1100 cm³ (odpady biodegradowalne), które odbierane raz w tygodniu. Ponadto znajduje się 1 pojemnik igło 2,5 m³ na frakcję suchą oraz 1 pojemnik igło 1,5m³ na frakcję plastik – odbierane na zgłoszenie telefoniczne. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu pod wiatą, na utwardzonej powierzchni, utrzymane są w należytych stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Dodatkowo gromadzone są: makulatura, odpady metali i szkła. Odpady komunalne odbierane są z budynku w Sokołowie przez firmę Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza ul. Bażancia 1a (umowa z dnia 01.07.2011 roku nr 121007, aneks z dnia 30.11.2021 roku).

Wojewódzki Specjalistyczny ZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

Prowadzona jest segregacja odpadów, odpady komunalne gromadzone w kontenerach utrzymanych w należytym stanie sanitarno-techniczno-porządkowym. Kontenery i pojemniki usytuowane są w wydzielonym miejscu na utwardzonym terenie. Dostępny jest jeden kontener SPW 1 o pojemności 10 m³ na odpady komunalne, jeden kontener KP-7 o pojemności 7 m³ na odpady makulatury tekturowej z prasą na papier. Dodatkowo w wydzielonych pojemnikach gromadzone jest szkło. Odpady komunalne odbierane są przez Przedsiębiorstwo Usług Komunalnych „PUK” z Kalisza ul. Bażancja 1a (umowa 46/PP/2021 z dnia 01.07.2021 roku - ważna do 30.06.2023 roku). Stan sanitarno - porządkowy i sanitarno – techniczny w dniu kontroli nie budzi zastrzeżeń.

Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach

Prowadzona jest segregacja odpadów, które gromadzone są w kontenerach i pojemnikach utrzymanych w odpowiednim stanie sanitarno-technicznym usytuowanych w wydzielonym miejscu, na utwardzonej powierzchni oraz odbierane przez Przedsiębiorstwo Oczyszczania Miasta „EKO” Sławomir Rudowicz i Jerzy Rudowicz Sp. z o. o. ul. Zjazd 23 z Kalisza zgodnie z umową Nr 101093 z dnia 23.01.2008 roku, zawartą na czas nieokreślony.

Odpady medyczne i specjalne

Obydwa szpitale i hospicjum prowadzą ewidencję odpadów z podziałem na poszczególne grupy zgodnie z ustawą o odpadach i katalogiem odpadów. Odpady medyczne gromadzone i przechowywane są zgodnie z obowiązującymi procedurami i instrukcjami. Odbiorem i transportem odpadów medycznych do miejsca utylizacji zajmują się wyspecjalizowane firmy:

- **Szpital w Wolicy** posiada umowę z firmą transportową posiadającą stosowne zezwolenie na transport odpadów niebezpiecznych, która transportuje je do termicznego unieszkodliwienia w profesjonalnej spalarni w Zakładzie Utylizacji Odpadów w Koninie Sp. z o. o., ul. Sulańska 11, Nr zezwolenia na odzysk, unieszkodliwianie, zbieranie oraz transport Nr DSR.IV.7243.23.2012 . Numer rejestrowy 000013719 NIP 000159618,
- **W szpitalu psychiatrycznym** transportem odpadów medycznych zewnętrznym zajmuje się firma EKOMED Piotr Wojciechowski, Kalisz ul. Prymasa Stefana Wyszyńskiego 60,

- **W hospicjum stacjonarnym** w Rożdżalach obowiązuje umowa na odbiór, transport i utylizację odpadów medycznych z Przedsiębiorstwem Handlowo-Usługowym „EPAK” w Kaliszu ul. Górnośląska 77/50.

Zużyte świetlówki, odczynniki laboratoryjne są zbierane, a następnie odbierane przez uprawnione firmy. Uchybień dotyczących gospodarki odpadami nie stwierdzono.

4.2.9. Pralnictwo i gospodarka bielizną szpitalną

Postępowanie z bielizną szpitalną w placówkach określają opracowane procedury, które są wdrożone do stosowania w poszczególnych oddziałach. Nie odnotowano nieprawidłowości w danym zakresie. Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej Sp. z o. o. Sokołówka 1, 62-840 Koźminek korzysta z usług firmy MEDIX INWEST Sp. z o. o. ul. Majkowska 13a, 62-800 Kalisz.

Niepubliczny Zakład Medycyny Paliatywnej Hospicjum Stacjonarne w Rożdżalach korzysta z usług pralniczych Firmy Handlowo-Usługowej GRZELAK – Wojciech Grzelak ul. A. Poniatowskiego 7, 98 – 215 Goszczanów. Wojewódzki Specjalistyczny ZZOZ Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy 113 k/Kalisza, 62-872 Godziesze obsługuje firma pralnicza HTS MEDIJ Sp. z o. o., 63-830 Pępowo, ul. Kobylińska 12 – wykonawca „Hollywood Textile Service” spółka z o. o z siedzibą w Pępowie, ul. Bojanowska nr 2 A, 09-200 Sierpc, Oddział w Pępowie – Medij. Pralnia posiada opinię sanitarną z dnia 07.02.2020 roku. Nr ON.HK-424/5/48/5/6-1(1)/20 wydaną przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu potwierdzającą, iż Zakład Pralniczy w Pępowie posiada barierę higieniczną, a środki transportu spełniają wymagania w zakresie przewożenia bielizny szpitalnej, w tym pooperacyjnej z zachowaniem barier sanitarnych. Obecnie Firma HTS MEDIJ Sp. z o.o. dysponuje 11 środkami transportu przystosowanymi do przewozu czystej i brudnej bielizny. Kabiny kierowców są trwale oddzielone od komór przewozowych, a regały z bielizną są zabezpieczone szczelnymi pokrowcami z materiału, chroniącymi je przed wtórnym zanieczyszczeniem. Opinia sanitarna z dnia 07.02.2020 roku Nr ON.HK-424/5/48/5/6-1(2)/20 wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu opiniująca pozytywnie możliwość prania bielizny szpitalnej, w tym z oddziałów noworodkowych, dermatologicznych i zakaźnych z Zakładzie Pralniczym w Pępowie przy ulicy Kobylińskiej 12, 63- 830 Pępowo, pozwalająca na świadczenie usług prania bielizny szpitalnej, w tym z ww. oddziałów z zachowaniem reżimu sanitarnego niezależnie od asortymentu i stopnia skażenia bielizny.

Opinia sanitarna z dnia 07.02.2020 roku Nr ON.HK-424/5/48/5/6-1(3)/20 wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Gostyniu opiniująca pozytywnie pod względem sanitarnym wdrożony w Zakładzie Pralniczym w Pępowie system RFID bezdotykowej identyfikacji bielizny i odzieży szpitalnej, który zmniejsza zagrożenie epidemiczne dla personelu szpitala i pracowników Zakładu Pralniczego poprzez ograniczenie kontaktu z materiałem potencjalnie skażonym.

Firma Handlowo-Usługowa GRZELAK – Wojciech Grzelak, ul. A. Poniatowskiego 7, 98-215 Goszczanów

Opinia sanitarna z dnia 30.03.2015 roku Nr PPIS-OHK.4705.4.2015 wydana przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Sieradzu opiniuje pozytywnie pod względem sanitarnym i technicznym pomieszczenia i urządzenia przedmiotowego obiektu, a także środki transportu przeznaczone do przewozu bielizny czystej i brudnej. Udostępniono do wglądu protokoły PPIS w Sieradzu z dnia 28 września 2017 roku nr ON.HK/22/93/17 dot. stanu sanitarnego pralni.

4.2.10. Żywienie pacjentów w szpitalach

Wojewódzki Szpital Chorób Płuc i Gruźlicy w Wolicy k/Kalisza

W 2022 roku Szpital korzystał z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów, która wykonuje usługi cateringowe. Stan sanitarno-techniczny pomieszczeń i wyposażenia bloku żywienia w szpitalu jest prawidłowy co potwierdziła kontrola w maju. W szpitalu w zakresie żywienia stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej i Produkcyjnej. Opracowane są wymagane instrukcje, procedury a także prowadzone są rejestry i zapisy z zakresu tych praktyk.

Wojewódzki Zakład Opieki Psychiatrycznej w Sokołowie

Szpital prowadzi żywienie pacjentów we własnym zakresie, posiada własną kuchnię, w której stosuje się zasady Dobrej Praktyki Higienicznej, Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP. W 2022 roku przeprowadzano kontroli bloku żywieniowego – nieprawidłowości nie stwierdzono.

Hospicjum Stacjonarne w Rozdzałach

Hospicjum korzystało z usług wyspecjalizowanej firmy Kawiarnia „Muzealna” Romuald Bartosik Gołuchów. Posiłki przywożone są w termosach, rozdział odbywa się na miejscu w kuchni. W 2022 roku przeprowadzano kontrolę pionu żywieniowego – nieprawidłowości nie stwierdzono.

4.3. Zakłady Lecznictwa Ambulatoryjnego

W powiecie kaliskim w 2022 roku świadczeń w systemie ambulatoryjnym udzielało 77 podmiotów leczniczych: przychodnie, ośrodki zdrowia, poradnie, zakłady rehabilitacji leczniczej, medyczne laboratoria diagnostyczne, indywidualne i grupowe praktyki lekarskie oraz indywidualne praktyki pielęgniarskie. Skontrolowano 7 podmiotów leczniczych, tj. 3 ośrodki zdrowia, 2 zakładach rehabilitacji leczniczej oraz 2 przychodnie specjalistyczne (31 w ewidencji) co stanowi 22,6%. W jednym podmiocie leczniczym – **Famillymed** ul. Kaliska 3, 62-872 Godziesze Małe stwierdzono nieprawidłowości: podmiot nieprzystosowany dla osób niepełnosprawnych: brak windy oraz niedostosowane dla osób niepełnosprawnych pomieszczenie higieniczno-sanitarne. Brak windy i brak możliwości dostępu do pomieszczenia higieniczno-sanitarne dla osób niepełnosprawnych, w szczególności poruszających się na wózkach inwalidzkich, utrudnia w znacznym stopniu, bądź też uniemożliwia korzystanie ze świadczeń zdrowotnych przez ich świadczeniobiorców. Do protokołu załączono pisemne oświadczenie właściciela podmiotu leczniczego o zamiarze likwidacji działalności medycznej w danym obiekcie z dniem 01.11.2022 roku. W związku z zamknięciem podmiotu leczniczego odstąpiono od wydania decyzji płatniczej za podjęte czynności kontrolne. W bieżącym roku sprawozdawczym w kontrolowanych obiektach stan sanitarno-techniczny i stan sanitarno-higieniczny nie budził zastrzeżeń.

4.3.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.2 Postępowanie z odpadami medycznymi

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych oraz w zakresie antyseptyki rąk personelu medycznego

Nieprawidłowości nie odnotowano.

4.3.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie stwierdzono.

4.4. Praktyki lekarskie

W 2022 roku w ewidencji PSSE w Kaliszu było 45 podmiotów leczniczych, były to: indywidualna praktyka lekarska, indywidualna praktyka lekarzy dentystów, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska, indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów. W roku sprawozdawczym skontrolowano 2 praktyki lekarskie w tym: 1 indywidualna specjalistyczna praktyka lekarska i 1 indywidualna specjalistyczna praktyka lekarzy dentystów.

4.4.1. Postępowanie z czystą i brudną bielizną

Uchybień nie odnotowano.

4.4.2. Postępowanie z odpadami medycznymi

Uchybień nie odnotowano.

4.4.3. Utrzymanie czystości pomieszczeń i porządku

Uchybień nie odnotowano.

4.4.4. Ocena procedur dezynfekcyjnych i antyseptyki rąk

Uchybień nie odnotowano.

4.4.5. Ocena procedur sterylizacyjnych

Uchybień nie odnotowano.

4.5. Praktyki pielęgniarские

W 2022 roku w ewidencji ujętych było 10 indywidualnych i grupowych praktyk pielęgniarek i położnych. W danym roku sprawozdawczym przeprowadzono kontrolę w 1 gabinecie pielęgniarским – indywidualnej praktyce pielęgniarskiej.

Uchybień nie stwierdzono

4.6. Podsumowanie

1. W 2022 roku odsetek podmiotów leczniczych ocenionych negatywnie wynosi 7,1 % i był niższy niż w roku 2021 (14,3%).
2. Podmioty lecznicze posiadały opracowane programy działań dostosowawczych. Programy obowiązywały do 31.12.2017 roku. Niewykonane zadania w zakresie zapewnienia bezpiecznych warunków sanitarnych, w których udzielane są świadczenia medyczne ujęto w decyzjach administracyjnych, wyznaczono terminy realizacji.

3. Istnieje konieczność dofinansowania podmiotów leczniczych publicznych celem realizacji opracowanych programów dostosowawczych do obowiązujących przepisów.
4. W trakcie kontroli zwracano uwagę na zasady właściwej klasyfikacji odpadów medycznych, a określonych w rozporządzeniu Ministra Klimatu z dnia 2 stycznia 2020 r. w sprawie katalogu odpadów (Dz. U. z 2020 poz. 10), tj. o kodzie 18 01 04 czyli odpadów medycznych nieposiadających właściwości zakaźnych oraz na warunki wstępnego magazynowania tych odpadów wynikające z rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz. U. z 2017 r. poz. 1975).
5. Placówki posiadają opracowane i wdrożone procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami, nieprawidłowości w tym zakresie nie stwierdzono. Kontrole wewnętrzne w obszarze realizacji działań zapobiegających szerzeniu się zakażeń i chorób zakaźnych przeprowadzano zgodnie z obowiązującymi przepisami.

V. WARUNKI SANITARNO-HIGIENICZNE ŚRODOWISKA PRACY

5.1. Działalność kontrolna w ramach bieżącego nadzoru sanitarnego

5.1.1. Struktura zatrudnienia

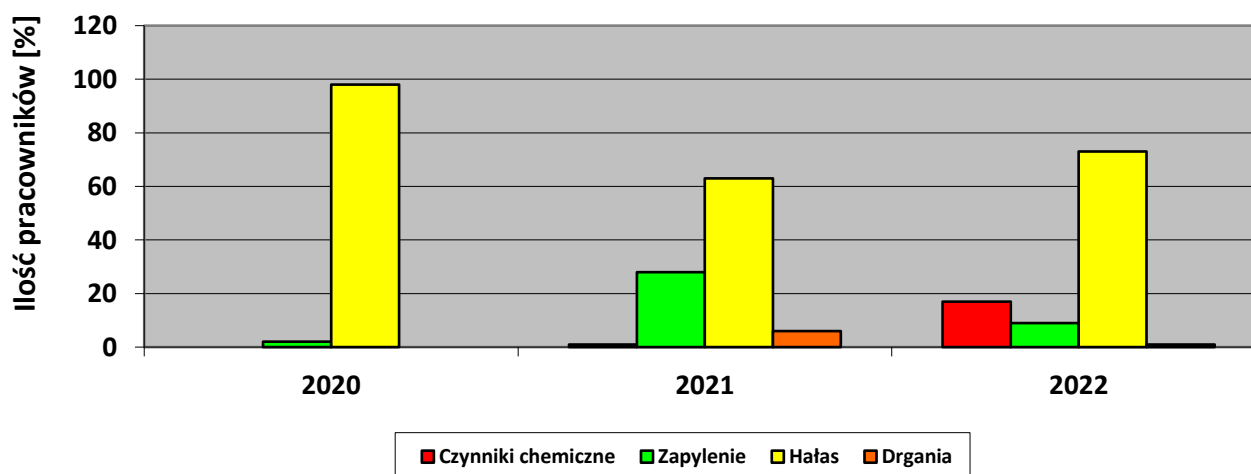
W roku 2022 w ewidencji PSSE w powiecie kaliskim zarejestrowane były 222 zakłady, które zatrudniały ogółem 4320 pracowników. Przeważały zakłady małe do 100 zatrudnionych – 209 takich podmiotów, co stanowi 94% ogółu wszystkich zakładów w ewidencji.

5.1.2. Narażenie na czynniki szkodliwe dla zdrowia

W roku sprawozdawczym w 13 zakładach znajdujących się na terenie powiatu kaliskiego stwierdzono przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń - NDS oraz najwyższych dopuszczalnych natężeń - NDN. W ponadnormatywnych stężeniach i natężeniach czynników szkodliwych w skontrolowanych podmiotach w powiecie kaliskim pracowało 419 osób.

Tabela 16. Liczba pracowników pracujących w przekroczeniach NDS/NDN czynników szkodliwych dla zdrowia na stanowiskach pracy w latach 2020– 2022

Rodzaj czynników szkodliwych	Rok	Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDS		Pracownicy pracujący w przekroczeniach NDN	
		liczba	%	liczba	%
Czynniki chemiczne	2020	0	0		
	2021	4	1		
	2022	71	17		
Zapylenie	2020	4	2		
	2021	97	28		
	2022	37	9		
Hałas	2020			202	98
	2021			217	63
	2022			307	73
Drgania	2020			0	0
	2021			22	6
	2022			3	1

Wykres 1. Procentowa ilość osób zatrudnionych w przekroczeniach NDS i NDN w latach 2020– 2022

Jak wynika z tabeli i wykresu osoby pracujące w warunkach przekroczeń wartości NDS i NDN w skontrolowanych zakładach to w przeważającej części pracownicy narażeni na działanie natężenia hałasu powyżej obowiązujących norm.

5.1.3. Kontrole w ramach nadzoru

W 2022 roku kontrolowane były zakłady, w których występowały istotne czynniki szkodliwe dla zdrowia zatrudnionych pracowników, tj. hałas, zapylenie, drgania mechaniczne, czynniki chemiczne oraz podmioty wprowadzające do obrotu substancje i mieszaniny niebezpieczne, w tym m.in. prekursorzy, produkty biobójcze i środki ochrony roślin.

W roku sprawozdawczym w powiecie kaliskim skontrolowano 40 zakładów pracy zwracając szczególną uwagę na zagrożenia związane z zawodowym narażeniem pracowników na działanie czynników szkodliwych dla zdrowia i zastosowanie przez pracodawców organizacyjno – technicznych środków zapobiegawczych przed negatywnymi skutkami narażenia zawodowego. Przedmiotem kontroli był również stan sanitarny zakładów pracy i zaplecza socjalnego, oraz realizacja zarządzeń wydanych przez Państwową Inspekcję Sanitarną i Państwową Inspekcję Pracy, a także sposób wprowadzania do obrotu substancji i mieszanin chemicznych zgodnie z wymogami UE. W wyniku podjętych czynności kontrolnych i stwierdzonymi w ich toku nieprawidłowościami wydano ogółem 2 decyzje administracyjne. Jedna decyzja dotyczyła braku aktualnych pomiarów hałasu na stanowiskach pracy oraz zobowiązania pracodawcy do opracowania i wdrożenia programu działań organizacyjno-technicznych dotyczących ograniczenia narażenia pracowników na hałas. Druga decyzja dotyczyła braku aktualnych wyników pomiarów hałasu i czynników pyłowych na stanowiskach pracy, braku rejestru prac, których wykonanie powoduje konieczność pozostawiania w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym i braku rejestru pracowników wykonujących te prace, braku oceny ryzyka zawodowego pracowników zawodowo narażonych na działanie czynników biologicznych, oraz zobowiązania pracodawcy do opracowania procedury dotyczącej narażenia pracowników na działanie czynników biologicznych z 3 grupy zagrożenia. W celu poprawy stanu bezpieczeństwa pracy pracodawcy zapewнили swoim pracownikom środki ochrony osobistej – rękawice, fartuchy ochronne, maski, gogle, nauszники i wkładki przeciwhałasowe a także systemy ochrony zbiorowej, takie jak: wentylacja mechaniczna - stanowiskowa i ogólna. Równocześnie w zakładach pracy wprowadzano hermetyzację procesów produkcyjnych, modernizację oraz sukcesywną wymianę maszyn i urządzeń w celu zmniejszenia emisji hałasu oraz substancji szkodliwych do środowiska pracy.

5.1.4. Czynniki rakotwórcze i mutagenne w środowisku pracy

W wyniku kontroli przeprowadzonych w roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad czynnikami rakotwórczymi i mutagennymi stwierdzono, że w kontakcie z nimi zatrudnionych było 111 osób. W zakresie nadzoru nad warunkami pracy w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym wydano 1 decyzję wobec zakładu obróbki drewna, dotyczącą analizy ryzyka zawodowego związanego z pracą w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym oraz rejestru prac i rejestru pracowników zatrudnionych w kontakcie z czynnikiem rakotwórczym.

Zmiany w wykazie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym zaliczające prace związane z narażeniem na pył drewna jako proces technologiczny, w którym dochodzi do uwalniania czynnika rakotwórczego zobowiązały pracodawców do aktualizacji oceny ryzyka zawodowego pracowników zatrudnionych w tartakach, stolarstwie czy przy produkcji europalet drewnianych.

5.1.5. Nadzór nad zakładami ochrony zdrowia stosującymi cytostatyki

W ewidencji PSSE w Kaliszu zarejestrowany jest 1 podmiot leczniczy stosujący cytostatyki. W pomieszczeniu, w którym przygotowywane były leki cytostatyczne, zainstalowano łożę laminarną, w której filtry wymieniane były zgodnie z zaleceniami producenta. Pracownicy odpowiedzialni za przygotowanie i podanie leków cytostatycznych są odpowiednio przeszkoleni z zakresu procedur i instrukcji postępowania.

5.1.6. Czynniki biologiczne w środowisku pracy

W 2022 roku na terenie powiatu kaliskiego przeprowadzono 15 kontroli:

- w zakładach, w których istnieje potencjalne zagrożenie czynnikami biologicznymi (zakłady przetwórstwa mięsnego, gospodarstwa rolno-ogrodnicze, zakłady produkcji drobiu, zakłady produkcji spożywczej, podmioty lecznicze, w których występują czynniki biologiczne należące do 2 i 3 grupy zagrożenia: m.in. wirusy HBV, HCV, HIV i SARS-CoV-2.
- w gospodarstwach rolnych zajmujących się produkcją roślinną, w których pracownicy narażeni są m.in. na laseczkę tęcza, alergizujące promieniowce występujące w glebie oraz alergizujące grzyby rozwijające się na roślinach.

Ogółem eksponowanych na działanie czynników biologicznych było 463 pracowników, w tym 136 kobiet. Dane te zostały ustalone w oparciu o informacje zawarte w ocenach ryzyka zawodowego przeprowadzonych na stanowiskach pracy w skontrolowanych zakładach w powiecie kaliskim. W żadnym zakładzie nie zostały przeprowadzone pomiary środowiska pracy uwzględniające szkodliwe czynniki biologiczne. W związku z nadzorem nad pracownikami zawodowo narażonymi na działanie szkodliwych czynników biologicznych wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą przeprowadzenia analizy ryzyka zawodowego pracowników zawodowo narażonych na działanie czynników biologicznych, oraz zobowiązania pracodawcy do opracowania procedury dotyczącej narażenia pracowników na działanie czynników biologicznych z 3 grupy zagrożenia

5.1.7. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W roku sprawozdawczym w ramach nadzoru nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi oraz w zakresie produkcji i stosowania środków ochrony roślin, przeprowadzono na terenie powiatu kaliskiego 25 kontroli. Nadzorem objęto hurtownie oraz producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych, produktów biobójczych, dystrybutorów środków ochrony roślin, oraz zakłady o różnym profilu produkcji, stosujące w swojej działalności zawodowej substancje i mieszaniny niebezpieczne. Podczas przeprowadzonych kontroli zwracano uwagę na przestrzeganie przepisów ustawy o substancjach chemicznych i ich mieszaninach oraz aktów wykonawczych. Egzekwowano obowiązek posiadania aktualnych spisów tych substancji i ich mieszanin, kart charakterystyki oraz opakowań zabezpieczających przed ich szkodliwym działaniem, pożarem lub wybuchem odpowiednio oznakowanych. Ponadto, szczególną uwagę zwracano na stosowanie środków zapewniających pracownikom ochronę ich zdrowia i życia. Sprawdzone również warunki magazynowania substancji i mieszanin chemicznych. Podczas kontroli przypominano przedsiębiorcom o obowiązkach wynikających z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). W czasie kontroli producentów i dystrybutorów substancji i mieszanin chemicznych szczególną uwagę zwracano na etykiety wprowadzanych do obrotu substancji i mieszanin niebezpiecznych oraz na ich karty charakterystyki w związku z wymaganiami wynikającymi z rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 1272/2008 z dnia 16 grudnia 2008r. w sprawie klasyfikacji, oznakowania i pakowania substancji i mieszanin (CLP) oraz rozporządzenia Komisji (UE) Nr 453/2010 z dnia 20 maja 2010r. zmieniającego rozporządzenie (WE) nr 1907/2006 z dnia 18 grudnia 2006r. w sprawie rejestracji, oceny, udzielania zezwoleń i stosowanych ograniczeń w zakresie chemikaliów (REACH). Na terenie powiatu kaliskiego w roku sprawozdawczym zarejestrowanych było 2 producentów mieszanin niebezpiecznych oraz 2 producentów produktów biobójczych.

5.1.8. Nadzór nad produktami kosmetycznymi

W 2022 roku prowadzono nadzór nad wytwarzaniem i wprowadzaniem do obrotu produktów kosmetycznych. W wykazie prowadzonym przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu zarejestrowane były 3 podmioty wytwarzające i wprowadzające do obrotu produkty kosmetyczne.

W roku sprawozdawczym przeprowadzono 1 kontrolę interwencyjną. W wyniku podjętych czynności nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych.

5.2. Choroby zawodowe

W roku 2022 wydano 29 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej, nie wydano natomiast żadnej decyzji o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej. W roku 2022 wydano również 1 decyzję o umorzeniu postępowania w przedmiocie stwierdzenia choroby zawodowej. Dla porównania w roku 2021 wydano 11 decyzji o stwierdzeniu choroby zawodowej i 8 decyzji o braku podstaw do jej uznania.

Tab. 2. Liczba stwierdzonych chorób zawodowych w Kaliszu w latach 2020-2022

Rodzaj stwierdzonych najczęściej chorób zawodowych	Rok	Liczba przypadków
Choroby zakaźne i pasożytnicze albo ich następstwa w tym COVID-19	2020	1
	2021	9
	2022	28
Przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat	2020	1
	2021	2
	2022	1

5.3. Podsumowanie

1. Liczba obiektów w ewidencji Powiatowej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Kaliszu w roku 2022 roku wzrosła o 8 podmiotów, wzrosła również nieznacznie liczba osób zatrudnionych.
2. Duże zmiany w rejestracji podmiotów gospodarczych (likwidacja, powstawanie nowych) i zmiany w procesach technologicznych utrudniają ocenę narażenia pracowników na czynniki szkodliwe.
3. Ilość postępowań administracyjnych zakończonych decyzją o stwierdzeniu choroby zawodowej zwiększyła się w stosunku do roku 2021. Podobnie jak w roku ubiegłym największą liczbę postępowań stanowiły postępowania w przedmiocie stwierdzenia COVID-19 jako choroby zawodowej (poz. 26 wykazu chorób zawodowych tj. choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa - 97% wszystkich stwierdzonych w roku 2022 chorób zawodowych. Największą grupę zawodową wśród osób ubiegających się o stwierdzenie choroby zawodowej stanowił personel medyczny.

4. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi, prekursorami, produktami biobójczymi i środkami ochrony roślin. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że pracodawcy stosujący chemikalia w coraz większym stopniu przestrzegają obowiązujące przepisy prawne.
5. W roku sprawozdawczym kontynuowano nadzór nad zakładami, w których występują szkodliwe czynniki biologiczne dla zdrowia w środowisku pracy. Pracodawcy w większości realizowali obowiązek analizy oceny ryzyka zawodowego uwzględniającego szkodliwe czynniki biologiczne w środowisku pracy. Ogółem ekspozowanych na działanie czynników biologicznych było 385 pracowników, co jest porównywalne do roku 2021. Jak wynika z prowadzonych w 2022 roku czynności pracodawcy mają większą świadomość realnego zagrożenia związanego ze szkodliwymi czynnikami biologicznymi w środowisku pracy. Niemniej jednak w wyniku prowadzonego nadzoru w jednym zakładzie świadczącym usługi pogrzebowe stwierdzono nieprawidłowości związane z brakiem oceny zagrożeń przy pracach w narażeniu na działanie szkodliwych czynników biologicznych z 2 i 3 grupy zagrożenia oraz z brakiem opracowanej i wdrożonej procedury dotyczącej sytuacji bezpośredniego narażenia na biologiczny czynnik szkodliwy z 3 grupy zagrożenia.
6. W 2022 roku prowadzono nadzór nad podmiotami, w których występuje narażenie pracowników na działanie czynników rakotwórczych i mutagennych. W porównaniu z rokiem poprzednim liczba takich osób zmniejszyła się. W wyniku prowadzonego nadzoru w zakresie czynników lub procesów technologicznych o działaniu rakotwórczym lub mutagennym w środowisku pracy, wydano jedną decyzję administracyjną.

VI. WARUNKI SANITARNE W SZKOŁACH I INNYCH PLACÓWKACH OŚWIATOWO-WYCHOWAWCZYCH

6.1. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi

W roku 2022 w ewidencji PSSE w Kaliszu zostało zarejestrowanych ogółem 110 placówek, w tym: placówek systemu oświaty, placówek przeznaczonych na pobyt dzieci do lat 3 oraz placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego (86 placówek stałych, 24 placówki sezonowe). Sekcja Higieny Dzieci i Młodzieży skontrolowała 52 placówki, w tym: 47 placówek stałych i 5 placówek sezonowych:

Tab. 19. Nadzór nad placówkami oświatowo-wychowawczymi w 2022 roku:

Rodzaj placówki	Liczba placówek skontrolowanych	Liczba dzieci i młodzieży	Liczba przeprowadzonych kontroli
Żłobek	7	157	7
Przedszkola i punkty przedszkolne	12	1227	13
Szkoły podstawowe	16	2636	27
Zespoły szkół	12	2653	24
Placówki letniego i zimowego wypoczynku (turnusy)	5	105	5
Inne (ośrodki wychowawcze, poradnie itp.)	0	0	0
RAZEM	52	6778	76

6.2. Funkcjonalność i stan techniczny budynków

Wszystkie ww. placówki oświatowo-wychowawcze oraz żłobki znajdują się w budynkach przystosowanych na pobyt dzieci i młodzieży. Na ogólną liczbę 52 placówek skontrolowanych w 5 (9,61%) stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań sanitarno-technicznych. Uchybienia dotyczyły: zagrzybienia na ścianach w korytarzach szkolnych; brudnych ścian i sufitów w: pomieszczeniach do nauki, salach gimnastycznych, szatniach, korytarzach; zniszczonej wykładziny podłogowej w pracowni komputerowej (nierówności, wybrzuszenia, przetarcia); zniszczonego parkietu w sali rekreacyjno-zastępczej (ruchome klepki parkietowe, starta powierzchnia lakieru); zniszczonej podłogi w korytarzach szkolnych (nierówności, pęknięcia, wyszczerbienia) itp.

W 2022 roku wydano 5 decyzji administracyjnych w przedmiocie poprawy warunków sanitarno-technicznych w ww. placówkach oraz 3 decyzje dotyczące prolongaty terminów wykonania obowiązków w tym zakresie, określonych w decyzjach wydanych w roku ubiegłym.

6.3. Wodociągi i kanalizacja

Na terenie powiatu kaliskiego wszystkie ww. placówki są zwodociągowane i skanalizowane. Nie odnotowano ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.

6.4. Sale gimnastyczne

W ramach nadzoru sanitarnego oceniono warunki do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w 28 szkołach. W wyniku przeprowadzonych kontroli stwierdzono, że: 3 szkoły posiadają salę gimnastyczną (bez zaplecza sanitarnego) oraz boisko szkolne; 5 szkół posiada sale rekreacyjno-zastępczą oraz boisko szkolne; 1 szkoła posiada salę gimnastyczną i salę rekreacyjno-zastępczą z boiskiem; 17 szkół posiada zespoły sportowe z boiskiem szkolnym; 1 szkoła posiada tylko boisko; 1 szkoła nie posiada żadnej infrastruktury do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego - korzysta z infrastruktury do prowadzenia przedmiotowych zajęć poza szkołą.

6.5. Meble szkolne

Prawidłowe dostosowanie mebli szkolnych do wzrostu dzieci i młodzieży ma istotny i zasadniczy wpływ na ich postawę i zdrowie. Właściwy dobór stanowiska pracy zapewnia nie tylko komfort przy pisaniu, czytaniu lecz także zapobiega powstawaniu wad postawy. Ocenę dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii przeprowadzono w 4 placówkach (11 oddziałach). W sumie oceniono 209 stanowisk pracy uczniów/przedszkolaków. Nie stwierdzono nieprawidłowości w tym zakresie.

6.6. Rozkłady zajęć szkolnych

W 2022 roku nie prowadzono oceny rozkładu zajęć lekcyjnych pod kątem higieny pracy ucznia.

6.7. Dożywianie w szkołach

W 2022 roku skontrolowano szkoły pod kątem prowadzenia dożywiania. Rodzaj serwowanych w szkole posiłków przedstawia poniższa tabela.

Tab. 20. Rodzaj serwowanych w szkołach posiłków w latach 2021-2022.

Rodzaj posiłku	Liczba dzieci korzystających z posiłków		% ogólnej liczby dzieci w szkołach	
	2021	2022	2021	2022
pełne obiady	443	581	15,9	11,0
ciepłe posiłki jednodaniowe	85	200	3,0	3,8
napój (herbata)	0	0	0	0
Ogółem	528	781	18,9	14,8

W 2022 roku w skontrolowanych szkołach na terenie powiatu kaliskiego 190 uczniów korzystało z posiłków finansowanych przez GOPS.

6.8. Opieka medyczna

W 2022 roku skontrolowano 13 gabinetów profilaktycznej opieki zdrowotnej, które funkcjonują w szkołach. Nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higieniczno-sanitarnych.

6.9. Nadzór nad substancjami i mieszaninami niebezpiecznymi

W 2022 roku oceniono realizację wymogów w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji chemicznych w 5 szkołach. Placówki posiadają spis znajdujących się na stanie niebezpiecznych substancji chemicznych oraz karty charakterystyki. Substancje chemiczne są oznakowane w sposób widoczny umożliwiający ich identyfikację, przechowywane w zamkniętych pomieszczeniach. W pracowniach chemicznych znajdują się regulaminy określające zasady bezpieczeństwa i higieny pracy. W czasie kontroli nie stwierdzono przeterminowanych substancji i mieszanin chemicznych.

6.10. Wypoczynek dzieci i młodzieży

W 2022 roku pracownicy Sekcji Higieny Dzieci i Młodzieży przeprowadzili 5 kontroli pod kątem zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków uczestnikom wypoczynku zorganizowanego na terenie powiatu kaliskiego. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości w zakresie wymagań higienicznych i zdrowotnych. Nie odnotowano wypadków, zachorowań ani zatruc pokarmowych.

6.11. Podsumowanie

1. W 2022 roku Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu wydał 5 decyzji administracyjnych na poprawę warunków sanitarno-technicznych w placówkach oświatowo-wychowawczych.
2. Placówki systemu oświaty oraz placówki przeznaczone na pobyt dzieci do lat 3 zlokalizowane na terenie powiatu kaliskiego są podłączone do sieci wodociągów publicznych i są skanalizowane. Uczniowie/dzieci mają zapewniony dostęp do ciepłej bieżącej wody przy umywalkach w pomieszczeniach sanitarnych. W skontrolowanych obiektach nie stwierdzono ponadnormatywnej liczby uczniów w przeliczeniu na urządzenia sanitarne.
3. Meble na stanowiskach pracy ucznia/przedszkolaka są dostosowane do zasad ergonomii.
4. W roku sprawozdawczym skontrolowano 5 placówek letniego i zimowego wypoczynku dzieci i młodzieży zlokalizowanych na terenie powiatu kaliskiego. Uczestnikom wypoczynku zapewniono właściwe warunki sanitarno-higieniczne. Nie odnotowano zatruć, zachorowań, wypadków.

VII. STAN SANITARNY OBIEKTÓW ŻYWNOŚCI I ŻYWIENIA

7.1. Zakres nadzoru sanitarnego

Na terenie powiatu kaliskiego według prowadzonej ewidencji obiektów w roku 2022 znajdowało się ogółem 1033 zakładów żywnościowo-żywnieniowych (w roku 2021 – 719 obiektów), w tym:

- 443 obiektów produkcji żywności,
- 380 obiektów obrotu żywnością,
- 138 obiektów żywienia zbiorowego typu otwartego,
- 72 zakłady żywienia zbiorowego typu zamkniętego.

Liczba zewidencjonowanych obiektów w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2021 zwiększyła się o 314 zakładów. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono łącznie 317 kontroli i rekontroli sanitarnych, w tym zgodnie z Harmonogramem nadzoru nad obiektami 120. Nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego na kwotę 3000 zł. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie obiektu do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego.

Dodatkowo wykonano 197 kontroli związanych z interwencjami i zatwierdzeniami nowych obiektów. W dni wolne od pracy wykonano łącznie 24 kontrole tzw. weekendowe. Ponadto w pierwszym kwartale roku na terenie powiatu kaliskiego odbyło się 17 kontroli w związku z przestrzeganiem przez przedsiębiorców i personel przepisów zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii.

Na terenie powiatu kaliskiego pobrano 71 próbek żywności, w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych, zawartości substancji dodatkowych, mikotoksyn, metali, pestycydów, pozostałych analitów i parametrów. Zakwestionowano 1 próbkę żywności - ziarno żyta pobranego w gospodarstwie rolnym, ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu buławinki czerwonej.

7.2. Stan sanitarny obiektów w 2022 roku

W nadzorowanych obiektach zgodnie z planem przeprowadzono łącznie 120 kontroli i rekontroli sanitarnych oraz nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego mandatów karnych na kwotę 3000 zł. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie obiektu do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego. Dodatkowo wykonano 197 kontroli związanych z interwencjami i zatwierdzeniami nowych obiektów. W dni wolne od pracy wykonano łącznie 24 kontrole tzw. weekendowe. Ponadto w pierwszym kwartale roku na terenie powiatu kaliskiego odbyło się 17 kontroli w związku z przestrzeganiem przez przedsiębiorców i personel przepisów zawartych w rozporządzeniu Rady Ministrów w sprawie ustanowienia określonych ograniczeń, nakazów i zakazów w związku z wystąpieniem stanu epidemii. Na terenie powiatu kaliskiego pobrano 71 próbek żywności, w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych, zawartości substancji dodatkowych, mikotoksyn, metali, pestycydów, pozostałych analitów i parametrów. Zakwestionowano 1 próbkę żywności- ziarno żyta pobranego w gospodarstwie rolnym, ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu buławinki czerwonej.

7.3. Najczęściej stwierdzane uchybienia w poszczególnych grupach obiektów

W roku 2022 pracownicy Sekcji Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzili łącznie 317 kontroli i rekontroli tj. kontrole zatwierdzające nowo powstałe obiekty, kontrole interwencyjne, kontrole w ramach urzędowego poboru prób, kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF, kontrole zgodnie z harmonogramem nadzoru nad obiektami.

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego na sumę 3000 zł za wprowadzanie do obrotu artykułów spożywczych po terminie przydatności do spożycia w obiektach obrotu żywnością a także wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie obiektu do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego.

7.4. Stan sanitarny środków transportu żywności

W 2022 roku organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu skontrolowały 62 środki transportu żywności. Wszystkie środki transportu spełniały wymagania sanitarno-techniczne umożliwiające zachowanie odpowiedniej jakości przewożonych artykułów spożywczych. Zakłady produkujące żywność posiadały na ogół własne środki transportu, pozytywnie zaopiniowane przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Większość obiektów obrotu żywnością dysponowała prawidłowymi środkami transportu, dobrymi technicznie i przeznaczonymi wyłącznie do przewozu artykułów spożywczych. Niektóre zakłady korzystały z usług specjalistycznych firm transportowych.

7.5. Jakość zdrowotna środków spożywczych

W 2022 roku pobrano do badań laboratoryjnych 71 próbek żywności. Zakwestionowano 1 próbkę żywności- ziarno żyta pobranego w gospodarstwie rolnym, ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu mikotoksyn (buławinka czerwona). Partię ziarno żyta, z którego pobrana przedmiotową próbkę poddano utylizacji.

7.6. Ocena spraw załatwianych w systemie RASFF

Sekcja Higieny Żywności i Żywienia przeprowadza kontrole w ramach funkcjonowania systemu RASFF (System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Pasz), który służy do wymiany informacji pomiędzy organami urzędowej kontroli w Europie będącymi członkami tego systemu. Do systemu wprowadzane są informacje o żywności, paszach i materiałach do kontaktu z żywnością, potencjalnie niebezpiecznych dla zdrowia ludzi, zwierząt lub środowiska i działaniach następczych w wyniku zidentyfikowania takich produktów. W 2022 roku odnotowano 14 przypadków powiadomień alarmowych dotyczących produktów wytworzonych lub dystrybuowanych na terenie powiatu kaliskiego, było to m.in.:

- przedmiotem powiadomienia było stwierdzenie obecności tlenu etylenu (wyrażonego jako suma tlenu etylenu i 2-chloroetanolu) w produkcie pn. Ekologiczny ekstrakt z kokosa w proszku. Cała partia kwestionowanego produktu, która trafiła do obrotu została wycofana.

- treść powiadomienia dotyczyła wykrycia niedozwolonego napromieniania próbki produktu ekologicznego pn. Ashwagandha w proszku. Kwestionowany towar został wycofany z obrotu.
- powiadomienie dotyczyło stwierdzenia *Bacillus Cereus* w produkcie pn. Ekologiczna sproszkowana trawa z jęczmienia. Kwestionowany produkt po otrzymaniu powiadomienia firma wycofała z obrotu.
- powiadomienie dotyczyło wykrycia kadmu w produkcie pn. Organic Maca Powder. Firma wskazała polskiego dostawcę kwestionowanego towaru, który wycofał towar z obrotu.
- powiadomienie w sprawie stwierdzenia THC w produktach konopnych (w mące i białku). Powiadomienie to zostało wycofane ze względu na wyniki badań znajdujące się w normie i błędnie utworzone powiadomienie.
- powiadomienie dotyczyło stwierdzenia enterotoksyny produkowanej przez *Bacillus cereus* w suplemencie diety pn. Brahmi powder. Firma wycofała kwestionowany towar znajdujący się w obrocie.
- treść powiadomienia dotyczyła stwierdzenia bardzo wysokiego pH (10-11) w produkcie pn. Shirataki Diet Konjac Fettucine. Firma czeka na ocenę ryzyka tworzoną przez ekspertów z Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego PZH.
- w gospodarstwie ogrodniczym – powiadomienie odnośnie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu (dinotefuranu) w pomidorach. Ze względu na fakt, iż kwestionowany towar w chwili utworzenia powiadomienia nie mógł znajdować się w obrocie (produkt nietrwały mikrobiologicznie) nie wszczęto procedury wycofywania towaru z obrotu.
- powiadomienie dotyczące produktu pn. Oregano suszone zakwestionowanego ze względu na stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu sumy 35 alkaloidów pirolizydynowych. Postępowanie wyjaśniające jest w toku.
- powiadomienie dotyczyło stwierdzenia wykrycia obecności *Salmonella* z grupy OC w produkcie pn. Bazylija suszona. Firma posiadała własne sprawozdanie z badania właścicielskiego produktu oraz sprawozdanie z badań dostawcy (nieprawidłowości w obu przypadkach nie stwierdzono).
- powiadomienie w związku ze stwierdzeniem przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu (chlorpiryfosu) w produkcie pn. Kapusta pekińska. Producent wszczął procedury wycofywania towaru, jednakże ze względu na to, że kapusta pekińska jest produktem nietrwałym mikrobiologicznie nie znajdowała się już w obrocie.

- powiadomienie w sprawie stwierdzenia przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydu (linuronu) w produkcie pn. Suszona pietruszka. Zakwestionowany towar został wycofany z obrotu.
- zgłoszenie dotyczące przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu pestycydu (imidachloprydu) w produkcie pn. Soczewica zielona. Produkt ten został wycofany z obrotu.
- zgłoszenie dotyczące przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu mikotoksyn (buławinka czerwona) w produkcie pn. ziarno żyta. Produkt ten został zutylizowany.

Na podstawie oceny ryzyka podejmowano działania zapewniające wyeliminowanie zagrożenia oraz monitorowano wycofywanie produktów z rynku, podejmowano również działania wyjaśniające i działania zaradcze, stosownie do stanu faktycznego.

7.7. Ocena sposobu żywienia

W 2022 roku dokonano 25 kontroli obiektów oświatowych oraz dokonano oceny jadalnisz. W lutym 2022 roku wpłynęła interwencja dotycząca podejrzenia zatrucia pokarmowego w obiekcie żywienia zbiorowego typu zamkniętego – stołówka w przedszkolu w systemie cateringowym. Przeprowadzono czynności kontrolne zarówno w przedszkolu, jak i w obiekcie w którym przygotowywane posiłki. W dniu kontroli pobrano próby przechowalnicze potraw oraz wymazy sanitarne w celu oznaczenia zanieczyszczenia mikrobiologicznego powierzchni w ramach kontroli sanitarno-higienicznej. Wymazy zostały pobrane z dłoni pracowników przyrządzających oraz wydających posiłki oraz z powierzchni takich jak: stół roboczy, łyżka, talerz. Próbkę została przekazana do Sekcji Badania Żywności Powiatowej Stacji Sanitarno Epidemiologicznej w Kaliszu, gdzie zostały wykonane oznaczenia mikrobiologiczne. W toku podjętych działań-kontroli sanitarnych oraz zbadanych pobranych próbek żywnościowych nie wykryto nieprawidłowości.

7.8. Podsumowanie

1. Liczba zewidencjonowanych zakładów żywnościowo-żywieniowych w 2022 roku w porównaniu z rokiem 2021 zwiększyła się o 314 zakładów.
2. W nadzorowanych obiektach przeprowadzono łącznie 317 kontroli i rekontroli sanitarnych, w tym zgodnie z Harmonogramem nadzoru nad obiektami 120. Nałożono 9 grzywien w drodze mandatu karnego na kwotę 3000 zł. Wydano 8 decyzji administracyjnych nakazujących doprowadzenie obiektu do odpowiedniego stanu sanitarno-higienicznego.

3. Na terenie powiatu kaliskiego pobrano 71 próbek żywności, w kierunku oznaczeń mikrobiologicznych, zawartości substancji dodatkowych, mikotoksyn, metali, pestycydów, pozostałych analitów i parametrów. Zakwestionowano 1 próbkę żywności- ziarno żyta pobranego w gospodarstwie rolnym, ze względu na przekroczenie dopuszczalnego poziomu buławinki czerwonej.
4. Stan sanitarno-higieniczny obiektów żywności i żywienia nadzorowanych przez organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Kaliszu jest zróżnicowany w poszczególnych grupach podmiotów żywnościowych ale na dość wysokim poziomie higienicznym.
5. Wszyscy przedsiębiorców branży spożywczej wdrożyli system jakości HACCP oraz Dobrą Praktykę Produkcyjną (GMP) i Dobrą Praktykę Higieniczną (GHP).

VIII. DZIAŁALNOŚĆ W ZAKRESIE OŚWIATY ZDROWOTNEJ I PROMOCJI ZDROWIA

Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia podejmowane w 2022 roku przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Kaliszu wynikały przede wszystkim z potrzeb zdrowotnych społeczeństwa oraz sytuacji epidemiologicznej, stanowiąc tym samym priorytetowe kierunki podejmowanych inicjatyw w promocji zdrowia środowiska lokalnego. Specjaliści ds. oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali w szerokiej współpracy środowiskowej działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia. W roku 2022 odbyła się IX edycja Kaliskiego Tygodnia Zdrowia – 2022, ph. Z pasją po zdrowie” pod honorowym patronatem: Marka Woźniaka - Marszałka Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Krzysztofa Nosala - Starosty Kaliskiego, Krystiana Kinastowskiego - Prezydenta Miasta Kalisza, oraz Pawła Gawła - Wielkopolskiego Kuratora Oświaty. Organizatorem wydarzenia jest Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu przy współpracy Urzędu Marszałkowskiego Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Kuratorium Oświaty w Poznaniu i delegatury w Kaliszu, Starostwa Kaliskiego, Urzędu Miasta Kalisza, Straży Miasta Kalisza, Komendy Miejskiej Policji, Kuratorium Oświaty, Szkolnego Związku Sportowego, Młodzieżowego Domu Kultury, Książnicy Pedagogicznej w Kaliszu. W tym wydarzeniu biorą udział przedszkolaki, uczniowie szkół podstawowych i ponadpodstawowych oraz osoby dorosłe poprzez udział w konkursach, quizach wiedzy, konkurencjach sportowych. W roku 2022 do „Kaliskiego Tygodnia Zdrowia – 2022” wprowadzono również, mając na uwadze seniorów, kategorię 20+.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia brała udział w imprezach prozdrowotnych organizowanych przez inne instytucje:

- 07.04.2022 r. – Konkurs o zdrowiu i bezpieczeństwie w Publicznym Przedszkolu w Opatówku;
- 31.05.2022 r. – Piknik Rodzinny pod hasłem „Trzymaj formę rodzinę”;
- 25.06.2022 r. impreza zorganizowana przez Stowarzyszenie Aglomeracji Kalisko-Ostrowskiej, w którym uczestniczyła pani Minister Marlena Małąg.

W 2022 roku prowadzono szerokie działania informacyjno – edukacyjne dotyczące:

- wystąpienia epidemii i stanu zagrożenia epidemicznego, ,
- poprawy nawyków żywieniowych oraz zwiększenia aktywności fizycznej,
- ograniczenia zdrowotnych następstw palenia tytoniu wśród dzieci, młodzieży i ogółu społeczeństwa, zapobiegania paleniu tytoniu i inhalowaniu e-papierosów wśród uczniów, zmniejszenia narażenia dzieci na bierne palenie tytoniu,
- wzmocnienia przestrzegania ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych,
- przygotowania młodych ludzi oraz całego społeczeństwa w zakresie zapobiegania HIV/AIDS,
- wzrostu wiedzy na temat wpływu narkotyków i nowych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie ludzkiego organizmu,
- wzrostu poziomu wiedzy społeczeństwa na temat kleszczy, związanych z nimi zagrożeniami oraz profilaktyki chorób odkleszczowych,
- profilaktyki grypy,
- bezpieczeństwa dzieci podczas wypoczynku zimowego i letniego.

Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie **15 820 osób**. W roku 2022 na terenie powiatu kaliskiego realizowano następujące programy zdrowotne i prowadzono akcje oraz kampanie społeczne:

1. „*Mamo, Tato – co Wy na to?*”- program edukacyjny dla dzieci w wieku 5-6 lat, którego głównym celem jest zwrócenie uwagi rodziców i opiekunów na specyfikę rozwoju, istotę zmian fizycznych i psychicznych dziecka, ze szczególnym naciskiem na ich potrzeby, słabości i kryzysy.

2. **„Czyste powietrze wokół nas”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym, ich rodziców lub opiekunów. Ma on za zadanie wykształcić u dzieci umiejętność radzenia sobie w sytuacjach, w których inne osoby palą przy nich papierosy oraz wzrost kompetencji rodziców w zakresie ochrony dzieci przed ekspozycją na dym tytoniowy.
3. **„Nie pal przy mnie, proszę”** – program edukacji antytytoniowej dla dzieci z klas I-III szkół podstawowych. Jego zadaniem jest uporządkowanie i poszerzenie informacji na temat zdrowia, uświadomienie dzieciom, że palenie jest szkodliwe dla zdrowia, uwrażliwienie dzieci na szkodliwe oddziaływanie dymu papierosowego związane z biernym paleniem, wykształcenie u dzieci umiejętności radzenia sobie w sytuacjach, gdy inni ludzie przy nich palą.
4. **„ Bieg po zdrowie”** - program antytytoniowej edukacji zdrowotnej dla uczniów IV klas szkół podstawowych, którego głównym celem jest zapobieganie paleniu papierosów wśród uczestników zajęć, zarówno obecnie jak i w przyszłości, a także ukazanie atrakcyjności życia wolnego od uzależnienia od tytoniu.
5. **Projekt edukacyjny „Trzymaj Formę!”** - adresatami są uczniowie klas V – VIII szkół podstawowych i ich rodzice. Inicjatywa propagująca zdrowy styl życia o unikalnym dwukierunkowym podejściu: promującym przyjemne, zbilansowane odżywianie połączone z regularną aktywnością fizyczną. Program oparty jest na założeniu, że aktywny styl życia jest zdrowy, przyjemny, łatwo osiągalny i przystępny finansowo dla wszystkich niezależnie od wieku, płci i aktualnej sprawności fizycznej.
6. **„Program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w ramach Narodowego Programu Zdrowia”** w ramach którego Inspekcja Sanitarna prowadzi m.in. działania informacyjno-edukacyjne, szkolenia nauczycieli i innych osób pracujących z dziećmi i młodzieżą w zakresie skutecznych działań profilaktycznych, szkolenia dla dzieci i młodzieży oraz rodziców mające na celu wzrost wiedzy nt. szkodliwości palenia papierosów oraz inhalowania e-papierosów.
7. **„Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS”**, który określa politykę rządu w zakresie zapobiegania HIV/AIDS i zwalczania ich społecznych skutków. Głównymi zadaniami Krajowego Programu są: ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV m.in. poprzez zapewnienie odpowiedniego dostępu do informacji, edukacji i usług w zakresie profilaktyki HIV/AIDS.

Polega to na prowadzenie długofalowych programów profilaktyczno-edukacyjnych dla młodzieży, organizowanie uświadamiających kampanii medialnych, rozszerzanie sieci punktów wykonujących testy na obecność HIV z profesjonalnym poradnictwem, międzynarodowa wymiana doświadczeń w walce z HIV/AIDS; poprawa jakości życia i dostępu do opieki zdrowotnej dla osób żyjących z HIV/AIDS oraz ich bliskich poprzez promowanie i wspieranie działań organizacji pozarządowych i wolontariatu w zakresie profilaktyki HIV, pomocy zakażonym HIVi chorym na AIDS, promowanie projektów integracyjnych z chorymi.

8. **„Profilaktyczny program w zakresie przeciwdziałania uzależnieniu od alkoholu, tytoniu i innych środków psychoaktywnych”** dla uczniów szkół ponadpodstawowych. Celem projektu jest ograniczenie używania alkoholu, tytoniu, narkotyków i środków zastępczych tzw. „dopalaczy” przez młodzież, a więc czynników, które mają zdecydowanie negatywny wpływ na zdrowie i mogą prowadzić do uzależnień.
9. **Program profilaktyki raka szyjki macicy „Wybierz życie – pierwszy krok”** – celem głównym programu jest zmniejszenie występowania raka szyjki macicy i umieralności na tę chorobę, poprzez zwiększenie poziomu wiedzy na temat profilaktyki raka szyjki macicy i roli wirusa HPV w jego powstawaniu, kształtowanie świadomości na temat czynników zwiększających ryzyko raka szyjki macicy, motywowanie kobiet do regularnego poddawania się badaniom profilaktycznym przez całe życie.
10. **Program „Skąd się biorą produkty ekologiczne”** – program edukacyjny adresowany dla dzieci przedszkolnych 5-6 letnich. Jego celem jest zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych od najmłodszych lat. Jednym z głównych założeń programu jest propagowanie zdrowego stylu życia. Program skierowany jest również do rodziców czy opiekunów dzieci.

11. realizacja akcji i kampanii społecznych:

- obchody **Światowego Dnia Zdrowia** (7 kwietnia)
- obchody **Światowego Dnia bez Tytoniu** (31 maja)
- obchody **Światowego Dnia Rzucania Palenia** (trzeci czwartek listopada)
- obchody **Światowego Dnia AIDS** (1 grudnia)

- comiesięczny monitoring dotyczący sytuacji w zakresie realizacji ustawy o ochronie zdrowia przed następstwami używania tytoniu i wyrobów tytoniowych
- działania związane z wystąpieniem stanu epidemii: koordynacja kampanii **#SzczepimySię** – cotygodniowe raportowanie do WSSE w Poznaniu, przeprowadzanie wywiadów epidemiologicznych, nakładanie izolacji, kwarantann, wpisywanie oraz weryfikacja w systemie EWP, SEPIS, dyżury alarmowe, bieżące załatwianie spraw związanych izolacjami.

Sekcja Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia koordynowała i nadzorowała działania promujące zdrowie poprzez:

- szkolenia i narady dla uczestników reprezentujących różne instytucje i grupy zawodowe, a także szkolenia edukacyjne dla młodzieży szkolnej, (Młodzieżowi Liderzy zdrowia kontra HIV, oraz kontra tytoń),
- poradnictwo metodyczne,
- dystrybucję materiałów oświatowo zdrowotnych i pakietów edukacyjnych,
- współpracę z pracownikami ds. promocji zdrowia w jednostkach samorządowych,
- wizytacje placówek,
- wykorzystywanie inicjatyw lokalnych dotyczących promowania zdrowego stylu życia,
- współpracę z lokalnymi środkami masowego przekazu,
- monitoring i ewaluację.

Na terenie powiatu ziemskiego w 2022 roku przeprowadzono: 2 konferencje dla 116 osób, 9 narad z 24 osobami, 11 szkoleń dla 113 osób, 23 wizytacje programowe placówek, podczas których dokonano 74 ocen realizacji interwencji programowych.

- „Mamo, Tato – co Wy na to?” – 12 ,
- „Czyste powietrze wokół nas” - 12 ,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne” – 7,
- „Program zwalczania następstw zdrowotnych używania wyrobów tytoniowych i wyrobów powiązanych w ramach Narodowego Programu Zdrowia” – 6,
- „Nie pal, przy mnie proszę” – 11,
- „Trzymaj Formę !” – 11,
- „Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczania AIDS” – 7,
- „Bieg po zdrowie” – 8.

W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano i przekazano 1524 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, „Nie daj szansy AIDS” i konkursów przeprowadzonych w ramach Kaliskiego Tygodnia Zdrowia, które zostały ufundowane przez: Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Urząd Marszałkowski Województwa Wielkopolskiego w Poznaniu, Wojewódzką Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Poznaniu, Powiatową Stację Sanitarno-Epidemiologiczną w Kaliszu, Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego, Straż Miejską Kalisza, Urząd Miasta Kalisza, a także gadżety (234 szt.) otrzymane od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwo Powiatowe w Kaliszu, Akademię Kaliską im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego (tj. odblaski, długopisy, smycze, zakresłaczki, piłeczki i inne). Przesyłano pliki w wersji edytowalnej zamieszczone na stronach internetowych do wykorzystania w działaniach informacyjnych do wszystkich placówek oświatowych, przychodni, szpitali, urzędów.

Podsumowanie

1. Działania w zakresie oświaty zdrowotnej i promocji zdrowia inicjowali, koordynowali i przeprowadzali pracownicy Sekcji Oświaty Zdrowotnej i Promocji Zdrowia Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu w szerokiej współpracy środowiskowej przy współudziale nauczycieli, młodzieżowych liderów zdrowia oraz innych służb działających na terenie powiatu.
2. W roku 2022 na terenie powiatu ziemskiego realizowano 10 programów zdrowotnych i prowadzono wiele akcji oraz kampanii społecznych.
3. Przedsięwzięcia prozdrowotne adresowane były do szerokiego kręgu odbiorców w liczbie 15 820 osób.
4. W ramach działań oświatowo zdrowotnych i promujących zdrowie wydano 1524 sztuk materiałów edukacyjnych (tj. plakaty, poradniki, broszury, ulotki), przekazano nagrody dla laureatów konkursów: „Palić, nie palić – oto jest pytanie?”, „Nie daj szansy AIDS” i konkursów przeprowadzonych w ramach Tygodnia Zdrowia, a także 234 sztuk gadżetów otrzymanych od Wojewódzkiej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Poznaniu, Starostwa Powiatowego w Kaliszu, Akademii Kaliskiej im. Prezydenta Stanisława Wojciechowskiego.

5. W związku z wystąpieniem stanu epidemii podjęto szereg dodatkowych działań m.in. nakładanie izolacji, kwarantanny, wpisywanie do systemu EWP, SEPIS, dyżury alarmowe, bieżące załatwianie spraw związanych m.in. z wymazami, kwarantannami, izolacjami, przekraczaniem granicy, przekierowania do innych powiatów.

IX. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Do zakresu zadań Sekcji Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Kaliszu należy uzgadnianie w szczególności:

- opiniowanie i uzgadnianie w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, obejmujące uzgodnienia dotyczące odstąpienia od przeprowadzania strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, uzgodnienia zakresu i stopnia szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko oraz opiniowanie projektów dokumentów wraz z prognozą oddziaływania na środowisko,
- opiniowanie w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, obejmujące wydawanie opinii, co do potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, a w przypadku stwierdzenia takiej potrzeby – co do zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, wydanie opinii w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz wydanie opinii przed wydaniem postanowienia przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska w sprawie uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko,
- uzgadnianie warunków zabudowy w postępowaniach o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,
- kontrola obiektów w trakcie ich realizacji w zakresie zgodności z wymaganiami higienicznymi i zdrowotnymi,
- zajmowanie stanowiska w sprawie dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych,

- uzgadnianie dokumentacji projektowej budowy, rozbudowy i modernizacji obiektów budowlanych oraz dla zmiany ich sposobu użytkowania, pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych,
- wydawanie opinii co do zgodności z warunkami sanitarnymi określonymi przepisami Unii Europejskiej przedsięwzięć i realizowanych inwestycji, których realizacja jest wspomagana przez Agencję Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa ze środków pochodzących z funduszy Unii Europejskiej,

Powyższe zadania wykonywane są w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek organów administracji samorządowej lub zainteresowanych podmiotów i miały na celu eliminowanie nieprawidłowości natury sanitarnej już po etapie programowania, planowania, projektowania, realizacji i dopuszczenia do użytkowania obiektów budowlanych zlokalizowanych na terenie gmin. Planowanie przestrzenne jest ważnym czynnikiem mającym w pływ na jakość życia mieszkańców, gdyż umożliwia ono właściwe lokalizowanie obszarów dla rozwoju między innymi przemysłu, usług uciążliwych i hodowli w stosunku do tzw. chronionych obszarów (przeznaczonych na cele mieszkalne, szkoły, itp.). Plany zagospodarowania przestrzennego są uzgadniane na podstawie prognozy skutków wpływu ustaleń planu na środowisko i zdrowie ludzi. W omawianym okresie uzgodniono ogółem 10 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla terenów Stawiszyna, Piątek Mały, Opatówek, Zbiersk Cukrownia, Długa Wieś Druga, Morawin, Żelazków, Kamień, Kokanin. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego były poprzedzone opinią o studium uwarunkowań i kierunkach zagospodarowania przestrzennego. W ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko uzgodniono 7 zakresów i stopni szczegółowości informacji wymaganej w prognozie oddziaływania na środowisko dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (działki w gm. Opatówek, Koźminek, Żelazków, Ceków-Kolonia). Mając na uwadze szerokie rozumianą ochronę zdrowia publicznego w przeprowadzonej strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko zwracano uwagę na:

1. właściwą gospodarkę wodno - kanalizacyjną, w tym zaopatrzenie ludności w wodę do spożycia,
2. prawidłowe usuwanie, gromadzenie i unieszkodliwienie odpadów, ochronę ludzi przed nadmiernym hałasem oraz zanieczyszczeniem powietrza.

W drodze postanowienia uzgodniono 8 projektów decyzji warunków zabudowy i zagospodarowania terenu (np.: budynek płodów rolnych w m.: Lisków; kotłownię parową na paliwo gazowe, elektrociepłownię gazową, budynki produkcyjne dla potrzeb obróbki skrobi, budynki koszy załadunku i rozładunku zboża, zbiorniki magazynowe zboża, budynek magazynu chemii procesowej, kotłownię parową w m. Zbiersk Cukrownia).

Ustawa o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko z dnia 3 października 2008 r. (Dz.U. z 2022 r. poz. 1029 z późn.zm.) przywołuje Państwową Inspekcję Sanitarną do uzgadniania przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu jest obligatoryjne oraz mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których opracowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko może nie być wymagane. W związku z planowanymi inwestycjami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko wydano 71 opinii sanitarnych (np.: ujęcia wodne w m.: Sierzchów, Wyrów, Zbiersk, Hellenów, Józefów, Jarantów, Kuczewola, Krowica Pusta, Poklęków, Warszówka, Kamień, Nowy Nakwasin, Żegocin, Jarantów, Kuczewola; budynek obory w m. Szadek; sieć kanalizacyjna i wodociągowa w m.: Kamień, Nowy Nakwasin, Saczyn; fermy fotowoltaiczne w m.: Kuszyn, Czempisz, Dębe, Agnieszków, Krowica Zawodnia, Skarszew, Lipe, Ksawerów, Janków, Łasków, Wygoda, Budy Lisowskie, Godziesze Małe, Ksawerów, Sierzchów, Warszaw, Borek Książęcy, Prażuch Stare, Wyrów, Podzborów, Ciepielew; drogi gminne i powiatowe w m.: Świerczyn, Jozefów, Kuszyn, Wygoda, Brudzew, Dębniaki Kaliskie, Tymieniec Jastrząb, Złotniki Wielkie, Dębe, Niemiecka Wieś, Staw Brzeziny, Lisków, Pietrzyków, Szczytniki, Opatówek; oczyszczalnia ścieków w m. Popów, zabudowa mieszkaniowa w m: Skarszew, kompostownia płytowa Orli Staw).

W 2022 roku wydano w drodze opinii sanitarnych 4 uzgodnienia przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (np. elektrociepłownia gazowa Zbiersk; ferma drobiu w m.: Borów; budynek produkcyjny - stolarnia w m. Fajum; droga wojewódzka Gizałki -Kalisz). Opiniowanie dokumentacji projektowej pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych przedsięwzięć takich jak: stacje uzdatniania wody, sieć wodociągowa i kanalizacyjna, obiektów handlowo-usługowych, zakładów pracy pozwala na poprawę warunków sanitarno-higienicznych na terenie powiatu. Istotnym celem jest dążenie do zagwarantowania, aby projektowane obiekty w powiecie kaliskim, w tym szczególnie przemysłowe nie powodowały zagrożenia i uciążliwości dla ludności.

W trakcie opiniowania Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu uzgodnił 47 dokumentacji projektowych, które dotyczyły np.: stacji uzdatniania wody w m. Koźminek, Dębsko, Piątek Wielki, Zbiersk; sieci wodociągowej i kanalizacyjnej itp. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowej wracano uwagę na prawidłowe zaprojektowanie układu funkcjonalnego obiektów, instalacji sanitarnych oraz czy zostały spełnione warunki określone w przepisach szczególnych. W związku z prowadzoną działalnością zapobiegawczego nadzoru sanitarnego wykonano 52 wizje lokalne.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Kaliszu dopuścił do użytkowania 50 obiektów budowlanych. Były to następujące obiekty: spożywcze (np. DINO, ŻABKA, BIEDRONKA), lokale gastronomiczne, zakłady fryzjerskie i kosmetyczne, warsztat samochodowy, warsztat naprawy wózków widłowych, warsztat sprzętu rolniczego, hostel, przechowalnia produktów rolnych (warzywa i owoce), dom seniora (Piątek Wielki), dzienny dom seniora (Brzeziny) i klub seniora (Brzeziny, Sierzchów), hale produkcyjno-magazynowe, przedszkole (Zakrzyn), stacje uzdatniania wody (Jastrzębniki, Piątek Wielki), szklarnia ogrodnicza, oczyszczalnia beztlenowo-tlenowa (Zbiersk Cukrownia). W ramach tych czynności dokonywano szczegółowego przeglądu zrealizowanych obiektów i ich otoczenia pod kątem zgodności z uzgodnioną dokumentacją projektowaną przez tutejszy organ oraz przez rzeczoznawcę ds. sanitarnohigienicznych.

X. WNIOSKI

Stan sanitarny miasta Kalisza jest zadowalający i niestanowiący bezpośredniego zagrożenia dla zdrowia i życia mieszkańców. W celu dalszej poprawy stanu bezpieczeństwa sanitarnego w powiecie grodzkim należy podobnie jak w latach ubiegłych:

1. Kontynuować zadania związane z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem pandemii COVID-19,
2. Prowadzić nadzór nad realizacją programu obowiązkowych szczepień ochronnych.
3. Sprawować nadzór nad bezpieczeństwem żywności i żywienia zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa żywnościowego.
4. Prowadzić monitoring suplementów diety, środków spożywczych specjalnego przeznaczenia żywieniowego oraz środków spożywczych wzbogaconych wprowadzanych po raz pierwszy do obrotu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

5. Wzmóc nadzór nad produktami wprowadzanymi do obrotu mogącymi stanowić zagrożenie dla zdrowia ludzi.
6. Wykonywać analizy mikrobiologiczne próbek żywności pobieranych w ramach urzędowej kontroli i monitoringu, w celu ciągłego nadzoru laboratoryjnego nad bezpieczeństwem żywności.
7. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad bezpieczeństwem zdrowotnym wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi, a także wody w kąpieliskach oraz pływalniach.
8. Sprawować bieżący nadzór sanitarny nad obiektami użyteczności publicznej.
9. Prowadzić nadzór nad warunkami zdrowotnymi środowiska pracy celem wzmocnienia ochrony zdrowia pracowników przed negatywnym oddziaływaniem szkodliwych i uciążliwych czynników występujących w miejscu pracy.
10. Przeciwdziałać narkomanii poprzez monitorowanie i koordynowanie działań w zakresie realizacji polityki państwa w obszarze środków zastępczych.
11. Sprawować nadzoru nad wprowadzaniem do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin, detergentów, prekursorów narkotyków kat. 2 i 3, produktów biobójczych oraz ich stosowaniem w działalności zawodowej.
12. Sprawować nadzór nad warunkami nauczania, wychowania, opieki oraz wypoczynku i rekreacji dzieci i młodzieży.
13. Realizować niezbędne czynności zapobiegawcze lub kontrolne w przypadku zagrożenia bezpieczeństwa sanitarnego.
14. Sprawować zapobiegawczy nadzór sanitarny pod względem wymagań higienicznych i zdrowotnych w nowoprojektowanych lub modernizowanych obiektach, przy realizacji przedsięwzięć oraz ustaleniach miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego powiatu grodzkiego.
15. Inicjować zadania w obszarze edukacji zdrowotnej i promocji zdrowia zgodnie z potrzebami społeczności lokalnych i aktualną sytuacją epidemiologiczną powiatu grodzkiego.
16. Kontynuować współpracę z wydziałami Starostwa Powiatowego w Kaliszu, wydziałami Urzędu Miasta, władzami samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi celem eliminacji zagrożeń i uciążliwości dla zdrowia i życia ludności.